

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foarte înscrisă în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 250 Lei

Pe 6 luni . . . 150 Lei

Pentru străinătate 750 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Jubileul Sfântului Părinte

Impreună cu întreg universul catolic, Biserica românească unită cu Roma lui Petru, roagă pe Dumnezeu să ocrotească întru mulți ani binecuvântați pe actualul Cap a creștinătății — PAPA PIUS XII — care împlinește un sfert de veac de apostolie episcopescă

Miercuri, în 13 Mai, clopotele dela San-Pietro vor trimite peste lume, cu dangăt solemn, sunon de sărbătoare mare. In bisericile Romei străbune luminile se vor aprinde toate, de praznic luminat. Și deodată cu ele, în covârșitoare armonie, se va porni jubilaria pe întregul rotogol al necăjitului nostru pământ. Pe toate altarele catolice de pe glob, în domurile milenare, în catedrale istorice, în mii de biserici și capele, se va oferi Părintelui ceresc neprihănită jertfă a liturghiei sfinte, cu același gând și în aceeași simțire. In jurul lor vor ingenunchia, cucernice, neamurile lumii, toate. In sute de limbi, de pe milioane de buze, va pleca spre Ceruri, — covârșind furtuna prăpădului ce ne încinge — o singură rugă caldă și smerită, una și aceeași pe sfâșiatale meleaguri ale Europei, în infinitul Asiei, în sbuciumata Americă, pretutindeni, dela polul înghețat al nordului la capătul de sud al pământului. Toți, bă, trâni și copii, cu fața scaldată în lumina veșniciei, vor ruga pe Dumnezeu să dea viață lungă și rodnică Aceluia, care este Vicarul Fiului său pe Pământ — Sfântului nostru Părinte Papa Pius XII — ajutând grabnica isbândire a idealului mântuitor de lume, pe care el îl reprezintă și îi vestește neamurilor tuturor, și să ne trimită, cu un ceas mai de vreme, pacea lui cea bună și sfântă, de dorul căreia se mistuie sufletele noastre oboșite.

Glasul nostru, al Bisericii românești unite — căreia Roma i-a făcut atâta bine, și pe care nedreptatea oamenilor a pus-o la atât de cumplite încercări, sfârticându-i în două trupul, fără a-i fi putut însă împărți sufletul

— se topește și el în universală armonie, în care duce o notă pe cât de modestă, pe atât de cucernică și încărcată de speranțe mângâitoare.

Se vor găsi, de bună seamă, în acest veac al întunecului, și ochi slăbiți de rele, cari se vor închide speriați în fața acestei văpăi universale a spiritualității creștine autentice. Se vor auzi glasuri roase de invidii, întrebându-se nedumerite: Cum pot aceștia cânta cântarea Domnului pe acest pământ înstrăinat de cer și vândut iadului? Cum se pot îmbrăca în lumină, acumă când lumea toată s'a înjugat cu moartea năpraznică, și singurul glas potrivit în crâncenul haos general este bubuitul înmăscător și glasul înlăcrimat al durerii?

Răspundem acestor neînțelegători: Sărbătoarea noastră este cea mai mare binefacere de care s'a învrednicit omenirea învolutată, dela începutul groaznicului măcel și până astăzi. Luminându-ne cu serbarea, noi afirmăm biruința vieții peste ororile morții de acum. Jubilând, noi aprindem farurile eterne ale spiritului peste câmpiile întunecului în care orbescăm. Bucuria noastră este rază de mântuire pentru lumea întreagă.

De sigur, praznicul este întâi al nostru, al familiei creștine catolice. Ne sărbătorim Părintele, într'o zi mare a vieții sale. E firesc ca, la noi acasă, bucuria să fie mai mare și duiosia mai senină.

Dar din mila și porunca Mântuitorului, acest Părinte Sfânt al nostru, are misiune de mântuire pentru întreaga omenire răscumpărată. Locțiitor al Răscumpărătorului, el este întâiul și supremul reprezentant al Adevărului pe pământ. Și nu se poate sdruncina Scriptura care spune, că „Adevărul vă va mântui“. — In Pius XII, noi sărbătorim puterea salvatoare a învățăturilor eterne și neîmpuținate. Afirmăm, peste tumultul sângeros al păcatului și al materiei, nesdruncinata credință a spiritului care birue totdeauna.

Și a mai voit Cel de Sus, ca familia care-l încunjoară cu dragoste filială pe Pius XII, să fie mare și întinsă cât fața pământului. Neamurile care se răsboesc și se sting acum în lupte fratricide zămislite de puterea celui rău, se întâlnesc toate, cu acest prilej, într'o singură rugă comună, se înfrățesc în jurul acelorași altare, se pătrund de căldura aceluiasi adevăr. Prin aceasta ei strigă peste vâltoarele iadului de acumă, că războiul nu-i

o necesitate, inexorabilă, nici o fatalitate de neînlăturat. Că popoarele și rasele, toate-toate, de orice culoare și de toate limbile, ar putea trăi bine pe glia roditoare a pământului, dacă s'ar lăsa călăuzite de lumina cea blândă a învățăturilor sociale creștine; dacă s'ar pătrunde și ar urma legea cea bună a dreptății și iubirii evanghelice. Atunci s'ar realiza și pe plan social armonia minunată a unității spirituale, care se va inveda coplesitor cu prilejul sărbătorii din Joia viitoare.

Și, de bună seamă, nu este lipsită de adânci înțelesuri rânduiala Providenței, care a voit, ca tocmai în vremile noastre de prăpăd infernal, adevărul și iubirea creștină să aibă drept suprem reprezentant pe Pius XII, preotul cu suflet de foc care, acum 25 de ani, în mijlocul vâltoarelor trecutului război, a fost consacrat episcop al Domnului. Purtând în nume Pacea — deviza întregului său pontificat —, cuvântul lui magic e sabie de foc care despică drum de lumină adevărului prin hățișurile minciunii. Și în vremece buzele lui vestesc învățătura cu fermitate de profet, în ochi îi strălucește bunătatea larg înțelegătoare a tragediei umane, și figura lui înaltă, de ascet transfigurat, este ea însași un simbol viu al înaltei spiritualități pe care o reprezintă. — Pius XII, Papa păcii, va avea de spus un cuvânt ce va trage greu în cumpăna împăcării popoarelor și la făurirea lumii celei noi, căreia el i-a trasat de pe acumă conture de lumină.

Pe Sfântul Părinte, pe Papa Pius XII — Doamne păzește-l întru mulți ani; și ascultă, Doamne, ruga milioanei de robi ai tăi cari — la dorința Lui, pentru a-l sărbători pe el — cer cu ardoare să trimiți Tu lumii noastre chinuite pacea pe care nici o putere pământescă nu ni-o poate da!

Pastor Angelicus

In amurgul serii de 2 Martie 1939, din „loggia“ basilicii „San-Pietro“, Cardinalul Protodiacon, vestea Urbi et Orbi, alegerea noului Papă — „Habemus Papam“, — în persoana Cardinalului fost Secretar de Stat Eugen Pacelli, — sub numele de Pius XII. De atunci cel de al 267-lea urmaș al Pescarului din Galileia „a primit cutremurătoarea putere și răspundere, care leagă cerul cu pământul — și misiunea de-a con-

duce naia bisericii lui Hristos spre limanurile păcii și ale veșniciei."

Acum, când întreaga lume catolică aduce Părintelui Creștinătății prinosul dragostei și al recunoștinței — pentru împlinirea alor 25 de ani de episcopat, credem potrivit a-i schița biografia evidențiind planurile nepătrunse ale Providenței divine în viața acestui „*Pastor Angelicus*."

Pius XII este roman; fiul unei străvechi familii de patricieni din Viterbo atașată Sfântului Scaun prin diferitele slujbe îndeplinite în Curia papală. Bunicul său fusese ultimul ministru de externe al lui Pius IX; tatăl său decanul advocaților consistoriali, iar unul dintre frați negociatorul acordurilor dela Lateran.

Născut la Roma, în 2 Martie 1876, fiul lui Filip Pacelli și al Virginiei Graziosi, primi în botez numele de Eugen. Puțin știm din copilăria și tinerețea lui. A fost fost deosebit de blând și așezat; excepțional la carte. Liceul Viconti se mândrește cu dânsul și unul dintre profesorii în viață și astăzi povestește cu duioșie despre elevul Pacelli.

Urmând chemarea tainică a Celui Preaînalt, în 1894 intră în Colegiul Capranica unde se pregătește cu dragoste și destoinicie pentru înfricoșata slujbă a preoției. Hirotonit preot în Aprilie 1899, își continuă studiile la facultățile pontificale S. Apollinare, unde se promovează doctor în teologie, drept civil și drept canonic, apoi ajunge profesor la aceste instituții.

În ceasurile libere sufletul său de apostol se dăruiește generos celor însetați de adevăr și de dreptate. Confesionalul din biserică „*Chiesa Nuova*“, e martorul binefacerilor ce s'au revărsat din belșug peste atâtea suflete împăcate cu Dumnezeu și orientate din nou spre culmile însoțite ale desăvârșirii.

Pastorația îl atrăgea cu mirajul ei: dar Dumnezeu avea alte planuri cu el. — Cardi-

nalul Gasparri, cunoscând calitățile tânărului Don Pacelli îl chemă în 1901 ca subsecretar la Secretariatul afacerilor extraordinare. De acum începe cariera diplomatică a viitorului Papă. În 1906 lucrează cu Card. Gasparri la codificarea Dreptului Canonic, iar în 1914 ajunge secretarul Afacerilor extraordinare. — Sub Benedict XV cu Card. Gasparri e angajat în marea acțiune diplomatică și caritativă întreprinsă de Sf. Scaun în haosul războiului mondial.

Anul 1917 deschide noi orizonturi tânărului prelat. Benedict XV, îl numește nunțiu la München și în acest scop îl consacră el însuși arhiepiscop titular de Sardes. În vremea aceasta lucrează pentru Concordatul cu Bavaria, ratificat în 1925. — În 1920 Sfântul Scaun îi încredințează și conducerea noii nunțiatuiri dela Berlin, pe lângă cea din München. Aceasta a culminat în Concordatul cu Prusia (1930).

Era deci de așteptat ca, după atâtea servicii aduse Bisericii, în 1929 să fie ridicat la cinstea purperei romane, de către Pius XI. După acordurile din 7 Februarie 1932, retrăgându-se Card. Gasparri dela Secretăria de Stat, Card. Pacelli e chemat să-l înlocuiască. De acum viața și activitatea lui se confundă cu istoria marelui pontificat al lui Pius XI a cărui mână dreaptă a fost, împlinindu-i vremurile cu neasemuită pricepere. Dar sufletul său dorea altceva: voia să fie păstor de suflete, să aibă o dieceză. Cu ocazia unei audiențe, mărturisindu-l lui Pius XI, dorința de-a fi delegat de greua răspundere ce-o are pentru a se deda vieții pastorale. Pius XI îmbrășându-l îi răspunde: „*Noi amândoi trebuie să ne jertfim pentru Biserică.*“

Diferitele misiuni și călătorii în străinătate, l-au făcut cunoscut și iubit. Pretutindeni, prezența lui a dat strălucirea excepțională adunărilor și a lăsat amintiri nepieritoare. Călătoriile sale la Buenos Aires (1934), în Statele Unite (1936), la Lourdes

(1635) și Lisieux (1937) au fost într'adevăr triumfale. Cuvântările sale, „adevărate pagini de antologie“, au edificat atâtea suflete orientându-le spre Dumnezeu cel bun. „S'aprinde când vorbește ca un stâlp de foc și vorbește ca apostolii Rusaliilor în toate limbile mari ale lumii.“

Se vede într'adevăr mâna lui Dumnezeu care l-a pregătit pe acest om pas cu pas pentru greua și înfricoșătoarea misiune de Cap al creștinătății. Nu e de mirare că după moartea lui Pius XI, lumea întreagă privea spre Card. Pacelli cu cea mai mare încredere. Și e și revelatoare alegerea sa de papă, într'un conclav de 22 ore, cu toți cardinalii prezenți cu o rapiditate uimitoare și cu cvasi unanimitate de voturi — în ziua când împlinea 53 de ani. — Cardinalului decan, care-l întrebă dacă primește, îi răspunde cu vădită emoție: „Votul vostru este în chip evident expresia voinței lui Dumnezeu.“ — De data aceasta, contrar proverbului, Cardinalul Pacelli a intrat papă în conclav și a ieșit papă.

Dorea mereu să fie Păstor, și Dumnezeu l-a făcut Păstorul păstorilor și i-a dat ca dieceză lumea întreagă.

Noul Păstor aduce pe scaunul lui Petru: pregătire teologică desăvârșită, pietate pilduitoare, experiență bogată. „Cunoaște nu numai cerul, ci și pământul și pe puternicii lui cu toată țesătura artei lor diplomatice. Vede în adâncul zbuciumului social cu aceeași limpezime, cu care în confesional pune diagnosticul și dă leac tămăduitor sufletului căzut pradă răului.“

Simte într'adevăr pe umerii lui teribilă povară: grija „omnium ecclesiarum“. Stând mereu de veghe la postul de comandă al misticei nave, scrutează încrezător zările prevenind furtunile inevitabile încrezător în cuvântul Domnului confirmat de vitregia alor 19 veacuri: „*Porțile iadului nu o vor învinge!*“ Vremurile apocalip-

FOIȚA „UNIRII“

„Papolatrie“

Acuma vre-o zece ani, un general american și-a îngăduit, în chip necuviincios, să insulte pe Mussolini. Pe atunci, marele Dictator, unul dintre cei mai mari din câți a avut lumea de când-i ea până astăzi, nu era ca azi. Nu se luptase cu sancțiunile lumii întregi. Totuși, ambasadorul Italiei de pe lângă guvernul Statelor-Unite, s'a înfățișat la locul unde trebuia, și Dictatorului i-s'a dat satisfacție deplină. Generalul a fost pedepsit. Înainte de războiu o revistă franțuzească, dintr'acelea de senzație, un „Magasin“ oarecare, cu mărunțuri sensaționale, a publicat niște ticăloșii despre viața intimă a Führer-ului Germaniei, Hitler. Deși, Francezii aveau ei ce aveau cu Nemții — nici pe lumea cealaltă n'ar vrea să fie alături de ei, iar Părintele Foucauld, știți, vestitul pustnic al Saharei, se gândia, chiar el sfântul, să creștineze pe sălbăteci deșertului ca să aibă Franța soldați la Rin, deși, deci, Francezii erau cu ochii-npatru la granița dinspre Rin, — totuși guvernul francez, pentru a salva aparențele, a confiscat (le) Magazin-ul cu întregul lui conținut.

Există, totuș, un Suveran pe lumea asta,

fără îndoială cel mai mare prin personalitatea sa extraordinară, a aceluia care astăzi este Căpetenia Creștinătății Catolice, care înregistrează în tăcere, toate insultele nemeritate aduse persoanei și sfântului său Scaun, și nu reacționează cu poliția de Stat, adecă nu cere pedepsirea insultătorilor săi. Face așa, ca să împlinască porunca Stăpânului: *Fericiți veți fi când, mințind, din pricina mea vă vor ocări și vor zice împotriva voastră tot felul de vorbe rele, urâte.* Fiindcă și sf. Părinte — și eu mă descoper și mă ridic în sus când spun numele Lui, fiindcă El e adevărat alter Cristos pe pământ — are ambasadorii Săi pe lângă guvernele țărilor cu cari Sf. Scaun a încheiat concordate. Și i-aș vedea eu pe Domnii, sau pe Părinții inconștienți, dacă Nunțul Papei s'ar înfățișa Ministrului de Culte sau de Instrucție publică, și-ar spune cam așa: „Suntem cu țara Dvstră în cele mai omenoase raporturi. De ce cutare Părinte sau cutare Domn, vorbește necuviincios de Papa de astăzi și de Papii morți?“ Dar, nunții papali știu să tacă. Ei, viitorii cardinali, nu ș: pun la bătaie viitoarea lor porfiroforie. De aceea îmi îngădui eu să stau nițeluș de vorbă cu creatorul termenului de insultă al sf. Părinte, „Papolatrie“.

Cuvântul „Papolatrie“, dacă l-a mai întrebuițat cineva, nu mă interesează. Este însă scris, negru pe alb, la pg. 615, în nota nr. 1, dinjosul paginei, în nr. 11-12, Noemvrie

Decembrie, al revistei sf. Sinod: *Biserica Ortodoxă Română*. Anul e LIII-1935. Și iată în ce împrejurare:

Di Teodor Popescu — nu avocatul Teodor Popescu, care mânca de cel puțin ori pe zi Catholicism și Uoiație — profesorul universal cunoscut, firește, fiindcă este profesor de istoria Bisericii universale, la facultatea de Teologie din București, studiind „*Enciclica Pat iarhilor ortodocși dela 1848*“¹⁾. Studiul cuprinde peste 30 de foi, bogat notate sub pagină, uneori și cu nume fictive²⁾. E urmat, apoi, de textul grecesc și, după alia de oribila lui traducere în românește. Pentru acest studiu, de a nplă incoerență, orice teolog sau teologas ortodox credem c'ar fi luat cel puțin două „doctore“. La o teologie ortodoxă, firește. — Din punct de vedere al sintezii, al sincerității și al vibrației creștinismului, nu face nici două parale chioare.

Noi vom trece, cât se poate de sumari în revistă, numai eșirile grosolane împotriva Papei Pius IX și Papalității îndeobște, și vom

¹⁾ Limba românească te cam incurcă, dacă nu știi să te descurci. Cam free și profesorul T. Popescu. Enciclica de care se ocupă dânsul este Enciclica dela 1848 a Patriarhilor ortodocși. Fiindcă așa e cu titlul dumnealui, s'ar putea spune că Patriarhii sunt ap numiții pașoptiști, și e pașoptistă enciclica, nu Patriarșii.

²⁾ Pg. 550 nota 5, G. Goyau, (academicianul francez, autorul lui Dieu chez les Soviets, desigur) e citat așa: op. cit. p. 84, și nu se găsește nicăieri citat.

tice prin. care trecem nu-l înspăimântă, dar durerile și zbuciumul lor rănesc mereu inima lui de Părinte. Folosește orice moment pentru a rechema lumea încleștată în hora nemiloasă a morții la principiile eterne ale dragostei și ale dreptății. Deviza ce și-a ales îi caracterizează activitatea: „Opus justitiae pax.“

În prima enciclică „Summi Pontificatus“, arată rătăcirile lumii și-i schițează căile refacerii: împăcarea sufletelor, urmată de o înțelegere împrumutată, întărită de respectul sacru pentru pactele liber încheiate și obligația cuvântului dat, baza oricărei încrederi.

Cu o rară prudență deliniază principiile ce trebuie să călăuzească pe conducătorii popoarelor în nouă orânduire a lumii și cu blândețea de părinte arată mâna lui Dumnezeu în desfășurarea tuturor evenimentelor actuale.

Creșterea clerului, a acelor care pe dreptul sunt chemați „ambasadorii lui Hristos“ îl preocupă intens. Mi-a rămas întipărită în suflet icoana lui de Părinte și par'că aud și acuma glasul lui în care se putea citi bunătatea și grija lui Isus — din Sâmbăta de 24 Iunie 1939, când în curtea „San Damaso“ din Vatican ne-a vorbit tuturor clericilor din Roma, reprezentanții tuturor neamurilor, dându-ne principiile călăuzitoare pentru o pregătire demnă de chemarea sfântă la care am fost chemați.

Cu deosebită dragoste învăluie pe tinerile perechi care îngenunchiază înaintea lui în fiecare Miercuri pentru a-i cerși binecuvântarea de Părinte peste căminul ce se înfiripă din dragostea lor. Și Papa caută să sâdească în sufletele lor principiile sublimale ale familiei creștine și ale educației.

Cadrele unui modest articol nu ne permit să prindem toată activitatea polivalentă a acestui papă croit pe măsura vremurilor și a nevoilor actuale.

Cu ocazia împlinirii alor 25 de ani

de episcopat sufletele noastre unite în rugăciune, cer bunului Dumnezeu să-l păzească „în pace, întreg, cinstit, sănătos, întru zile îndelungate, drept îndreptând cuvântul adevărului.“

Sim. Ion Crișanu

Papalitate și civilizație

Era cât se poate de firesc ca Providența să se îngrijească de Biserica Sa în așa fel ca, în timp ce vestește lumii comorile înțelepciunii dumnezeiești, să fie Ea însăși îmbogățită de toate roadele înțelepciunii omenestii. E cât se poate de firesc ca în timp ce Ea este vistiernica tuturor valorilor puse de Dumnezeu la dispoziția omenirii, pentru nobilitarea și sfințirea acesteia, să fie și Ea cea mai iscusită făuritoare a celor mai înalte valori omenestii și protectoarea tuturor bunurilor permanente cari constituiesc cultura acestei omeniri. În felul acesta a creat Biserica, prin puterea Ei, civilizația creștină, incomparabil superioară oricărei alte civilizații.

În desăvârșirea acestei opere, acțiunea Bisericii are diferite atitudini. Putem distinge o acțiune negativă de distrugere a idolilor mentalității păgâne din toate vremile și în toate formele ei. Apoi o acțiune imediată și directă de zidire. Zidirea aceasta, la rândul ei, o desfășoară cu toată amploarea pe două câmpuri: cel religios și cel profan.

Prin acțiunea Ei negativă, Biserica a distrus germenii răului, smulgând astfel pe om din robia egoismului prin care e dispus să se lucreze și să trăiască nu cum trebuie, ci cum vrea, încercând să se erijeze într'un fet de mică zeitate și pentru alții.

Acest zeu, dacă e dascăl, tinde să fie nu atât apostol, cât arbitru al adevărului, înmulțind astfel haosul de doctrine contradictorii, ducătoare la felurite crize intelectuale și la cel mai descurajant scepticism. Căutarea adevărului devine căutare de sine. Doctrina degenerază în verbalism pompos, dar fără conținut.

Acest zeu, când e stăpân, ori conducător de noroade, are pretenția nu de a împărți dreptate, ci de a o crea, alimentând astfel nemulțumirea multora, revolta supușilor, și provocând acele crize politice cari, prin lupte intestinale, slăbesc unitatea și puterea popoarelor care nu admit să fie tratate drept proprietate a nimănui.

Acest zeu, când e proprietar, smulge bunurile materiale din slujba binelui obștesc și le schimbă în izvor de plăcere personală, abuzând astfel de cei nevoiași, cari se simt neîncetat provocați prin acestea la ura față de bogați și la lupta socială atât de pronunțată în vremea noastră:

Acest egoism, cu neîncetată și vădită tendință de absolutism, nu putea fi stărpit decât prin înlocuirea lui radicală cu absolutismul divin: iată Europa pozitivă și proprie a Bisericii lui Hristos. Prin ea Dumnezeu întrupat intră în viața individului. A fiecărui individ, cu exigența categorică și ilimitată de a înlocui gândirea omului cu gândirea Lui, felul de simțire și de trai omenesc cu felul de simțire și de trai creștinesc, întrucât acest cuvânt exprimă știința, simțirea și viața lui Hristos. Iar acest absolutism divin trebuie să se extindă la toată suflarea, din toată vremea.

De acum învățatul va avea stâlp solid și imutabil al științei în dogma crezută.

De acum individul va avea drept normă sigură de viață față de sine și aproapele morala trăită.

De acum regii vor avea drept criteriu de conducere nu justiția suveranului, ci suveranitatea justiției izvorâte din Dumnezeu.

De acum bogatul va avea normă de stăpânire nu pofta trupului, ci pilda săracului Hristos.

Iată opera radicală de culturalizare a creștinismului: schimbarea omului.

Să nu ne închipuim însă că, pentru a distruge idolii germenii de anarhie, și pentru a pune alte baze omenirii, creștinismul a lucrat la întâmplare. Nu. Dogmele lui sunt precise, morala lui e precisă. Dar nu mai puțin

stării asupra răului ce pricinuește acest studiu cauzei creștinismului întru întregul său, prin o neiertată blasfemie.

* * *

Enciclica dela 1848 a Patriarșilor orientali, ortodocși, e un răspuns necreștinesc la enciclica sf. Părinte Pius IX: *In suprema Petri sede*, dela 6. I. 1848 (25. XII. 1847, stil vechiu). Dl T. Popescu, grozav, ca orice vrășmaș inexplicabil al Papalității, face studii multilaterale. Are un capitol: Propaganda romano-catolică în sec. XIX; un altul: Pius IX și Orientul; apoi: Pius IX și Pizipios; Propaganda protestantă; Roma și Rusia; Pius IX și Turcii, și câte altele. Păcat că n'a vorbit și de Pius IX și — Chinezii. Ar fi fost poate partea cea mai interesantă.

— Dar ce interesează asta?

* * *

Iată cum insultă (la pag. 558) pe Pius IX:

„Un papă (p mic) cu mari idealuri medievale, cel mai lung pontificat cunoscut în istoria papalității, inspirat și mânat spre feluri mari de ieziți, al căror instrument devenise“ (par'c'ar fi fost un oarecare Ilie, făcând la poruncă și punându-și chipul la bătaie pentru politica valahistă, fiindcă ar fi

având o demisie în alb în a nu știu cui ladă; sau măcar un Leu vechiu, pe care-l alege'n scaun vlădicesc un mare elector cu care a fost coleg de școală) „După ideia ieziților, Pius IX s'a voit infalibil chiar dela începutul pontificatului. Această îndrăsneală veleită, afirmată (Da' nu și formulată în dogmă dle Tudore?) contra sentimentului întregii lumi creștine (catolice, nu-i așa?) arată siguranța și tenacitatea cu cari, deși Pius IX nu le avea — (cum știu, dom'le, istoriciiăștia noștri toate alea) — trebuia, totuși, dus de mediu și de împrejurări, — (o fi fost vre-un mediu, așa zisul medium spiritist) — să urmărească ridicarea papalității până la înălțimea sinodului dela Vatican. Pius IX a năzuit ceea ce nu cutezase nici odată (cine nu cutezase: El, sau cuvântul „ceea“?) Și pentru că, deși obicinuită cu toate abuzurile papale posibile, afară de acesta, lumea romană catolică nu se arăta toată dispusă să-l primiască, Pius IX a zis, trecând ca nimeni peste tradiție și Biserică: „Io sono la Chiesa“ și „la tradizione io son“. Papa se substituia deci tradiției milenare și Bisericii întregi, mergând chiar până a zice ca Mântuitorul însuși: Eu sunt calea, adevărul și viața. Despotismul papal nu se putea exprima mai categoric decât așa“. (pg. 560).

Enciclica *Ad Orientales* a lui: O s'nină și stăruitoare invitație la unire, pe un ton afectuos, increzut și naiv (da, da), de parea că nu se întâmplase între Orient și Occident

o profundă schismă milenară, agravată prin vechi și neisbutite încercări de unire, prin repetate fricțiuni, prin nenumărate și supărătoare impietări romano-catolice în Orientul ortodox, agravată chiar prin acușările și veleitățile provocatoare abia mascate de fiorul ei părintesc, (pg. 546). Visuri de supremație ale prefăcuților idealști ai unității creștine, porniți la 1848 în campanie de noi cuceriri (pg. 547). Cauza unirii n'a fost servită prin aceasta, (prin Encicl. Papei). Greșala este a celui care a luat inițiativa acestei noi turburări a raporturilor profesionale (pg. 615). Aceste raporturi profesionale, de cari pomenește și într'alte părți, obsedează pe d. Teodor. Eu cu capul meu neconfesional, nici nu știu, nici nu pricep, ce înseamnă aceste două vorbe goale. La pg. 547 dsa spune că enciclica a aprins, în chip firesc, un nou foc polemic, care avea să turbure iarăși liniștea confesională¹⁾. Adecă liniștea morții, în care s'a retras ortodoxia, separându-se de Apus. Ce liniște! Cu ce liniște scrie autorul, Doamne, Doamne!

Dacă enciclica Papei, făcând parte din politica Lui, este o agravare a schismei (pg. 615) o micșorare a cohesiunii creștine, pricinuitoarea unui război pe trei fronturi: ortodox, protestant și vechiu catolic, este în schimb prețul cu care creștinătatea a plătit

¹⁾ O a stricat, fiindcă a provocat o polemică de 2 decenii între ort. și r. cat., a înrăutățit astfel raporturile dintre Bis. ort. și Roma (pg. 614; zice Dl Popescu)

precisă e viața nouă și organizația lui. El pare concretizat în acea societate perfectă, și în acel organism viu care se numește Biserica. Iar dogmele și, normele de viață ale acestei Biserici își au indicatorul și talmaciul autorizat și neîncetat treaz dealungul veacurilor în Șeful Ei suprem, în Vicarul lui Hristos, în Petru și în urmașii săi.

Toată puterea și toată autoritatea lui Hristos, ca Șeful Bisericii, sunt întrupate în Papalitate. Înainte de Petru adevărul nu avea glas autorizat din gură de om, și binele nu avea organ de afirmare. Papalitatea este de atunci acest glas și acest organ. Până la Hristos știința omului era părerea, și calea lui eroarea. De atunci adevărul lui Hristos este susținut și răspândit la toată sufarea pe răspunderea Pontificelui Roman.

Rodul muncii și a strădaniilor acestei Instituții divine nu este numai redresarea omului, așezarea vieții lui pe alt plan și pe alte baze, prin supranatural, ci și tot rodul bun al muncii omenești de nouăsprezece veacuri încoace.

Aci intră mai întâi cultura sacră din vasta operă a Sfinților Părinți, sprijiniți totdeauna de acest pilastru de graniță dintre zarea lumii aceștia și veșnicie. Corespondența celor mai de seamă scriitori și sfinți cu Roma, pelerinajele neîncetate „pentru a vedea pe Petru”, luarea de contact a tuturor cari voiau să se întărească, cari voiau să-și verifice atitudinea, valul neîncetat de trimiși ai Romei, în toate părțile și în toate vremurile, pentru păstrarea și dezvoltarea culturii și a spiritului catolic, arată rolul esențial al acestei instituții în precizarea dogmelor, în menținerea moralei lui Hristos, precum și în toate ramurile activității omenești, în care s'a creat cultura, mentalitatea și felul de viață creștin.

În felul acesta, Papalitatea este pedagogul lumii. Dar pedagog nu numai în cele sfinte, ci și în cele profane, cultivate de ea mai întâiu ca o extensiune firească a propriului apostolat. Carol cel Mare dela Roma

a învățat arta admirabilă de a deschide școli. S'a început cu școala episcopală, continuând cu cea monastică și cu cea parohială, în care, pe lângă cele sfinte, se învățau cele șapte arte. Această pulsare de cultură, de știință și artă, nu putea decât să crească, de dată ce, inițiatorii ei, sunt citați ca fenomene de știință. Nu în glumă a fost numit Benedict al V-lea (964-65) *Benedictus Grammaticus*. Nu întâmplător era renumit *Silvestru al II-lea* (999-1003) ca versat în matematici, în astronomie, în științele naturale, ca și în teologie. Nici acel „vestit în toate științele”, *Ioan al XXI-lea*, și mulți pe rând ca *Bonifaciu al VIII-lea*, *Nicolae al V-lea*, *Gregoriu al XIII-lea*, *Inocențiu al X-lea* ș. a. ș. a., până la filosoful și sociologul *Leon al XIII-lea* și bibliofilul *Pius al XI-lea* și poliglotul *Pius al XII-lea*.

Această înflorire a culturii strălucește, ca unică mândrie a omenirii, în universitățile fondate de Papi: *Toulouse* (1233) *Montpellier*, *Sapienza din Roma*, *Avignon*, *Grenoble*, *Pisa*, *Padova*, *Heidelberg*, *Köln*, *Erfurt*, *Pécs* și multe altele: toate își strigă peste veacuri gloria vechimii lor, dar și gloria întemeitorilor lor.

E prea lung să ne oprim asupra marilor mecenai ai științelor și artelor, cari, începând cu propriul palat și oraș de reședință, au știut să se înconjoare în toată vremea de cei mai iluștri artiști ai veacului lor.

În toate acestea Papalitatea nu este mai prejos nici astăzi. *Academia dei Lincei* a celor 70 de savanți — cei mai vestiți pe cari îi are omenirea —, formează și azi cunună de glorie a științei moderne în jurul Vicarului lui Hristos. Stațiunea de radio-emisiune, universitățile catolice și cele bisericesti, în care se pregătesc neîncetat misionarii civilizației creștine pentru toată lumea, pentru toate neamurile, sunt unice forțe culturale mondiale, și formează tocmai chiagul de unire și mijlocul de cristalizare e tot ce poate ști omul din cele dumnezeiești și din cele lumești, având supremă menire statornică formațiunea sufle-

lor. A tuturor, și a fiecăruia în parte, până în cele mai intime fibre ale sale, nobilitatea omenirii și plămădirea ei în viața divină adusă nouă de Hristos.

Mărire Papalității, și recunoștință!

Tit L. Chinezu

Iubirea soților de căsătorie. „Nu vă mirați dacă Apostolul Neamurilor... nu a pregetat să asemene iubirea bărbaților față de soțiile lor cu dragostea lui Hristos față de Biserica. (Ef. 5, 25-29).

Oh, da; iubiiți femeile voastre: voi sunteți responsabili pentru ele de datoria dragostei, ca și de cel mai înalt și necesar dar, căci în darul acesta este pusă paza castității conjugale și a păcii familiare; căci în această iubire se întărește credința jurată, se proslăvește copilul și se perpetuiază inviolabil sacramentul, care a legat pe bărbat de femeie în fața lui Dumnezeu.

Sfinții soțiile voastre cu exemplul vostru de virtuți: dați-le posibilitatea să vă imiteze în săvârșirea binelui și în practicarea vieții religioase, în statornicia muncii și în curaj, sub asprele întâmplări, și în marile suferințe, care nu lipsesc nici odată din viața omenească. Ar putea oare soțul să uite ce dureri și chinuri, iar câte odată ce sublime pericole și jertfe, formează pentru soția sa acea maternitate care-i va da lui bucuria de a fi și de a se numi tată? Și acolo unde instinctul și dragostea de mamă a făcut ca ea să primească totul fără dorință de răsplată, iubirea conjugală și părintească va permite oare ca el să slăbească în propria lui dăruire?... (Din discursul lui Pius XII ținut în Sala Regală, în 16 Aprilie 1942).

„Așa sunt datori bărbații să-și iubească femeile lor, cum își iubesc trupurile lor... Deci fiecare așa să-și iubească femeia sa, ca și pe sine, iar femeia să se teamă de bărbat, Sf. Pavel către Efeseni. cap. V).

noua ascensiune papală, infalibilitatea. „Cât va costa apoteozarea pontifului român, ultima cerință a primatului papal, dacă Vaticanul va ține să desăvârșiască marea operă a lui Pius IX“ (pg. 615)? — Adecă „Papolatria“, nu e așa?

Domnul nostru, care are cel mai înalt scaun în ce privește învățătura de teologie creștină (ortodoxă), nu e deloc logic. Nu-și dă seama că totul tinde la mai sus, la mai mare: Excelsior! — A, dlui vrea o pogorîre. Cam un fel de protopopie, cum a făcut Kemal-Pașa din Patriarhatul constantinopolitan. Dacă Pius IX avea „mari idealuri medievale“ și dacă papalitatea vrea apoteozarea, care se făcea Impăraților romani, bucură-te dle Teodore! Papa dindărăt, și noi ortodoxia mergând înainte, o punem sub călcăiu. — Așa.

Să scoți din amplul studiu al dlui profesor toate locurile nelogice, îți trebuie un infolio gros. Noi vom stărui aici asupra care-i mai primejdioasă ca nelogica, nepriceperii dsale și care îl face să o susțină enormitate, pe care din întâmplare n'o sprijină pe enciclica orientală. Enciclica stabilește că „nu există Biserica mai pre sus de sinoade“ (pg. 611). Adecă sinodul VIII ecumenic, recunoscut de enciclică²⁾ și adus sprijin ca al optulea Si-

nod ecumenic, este mai pe sus de Biserica. Și el nu e nici măcar recunoscut? Cine recunoaște Biserica: sinodul din sânul ei, sau Biserica sinodul pe care l-a desemnat: oul sau găina? — Dle Teodore, dle Teodore, minuat mai ești. Dar nu între sfinți!

Tot dsa scrie la pg. 613: „În Bis. ort. nu s'au putut introduce lucruri noi, pentru că poporul însuși s'a opus, ținând ca dogma să nu se schimbe“. Declarația aceasta, că la noi apărătorul religiei este însuși corpul Bisericii, a fost atacată și răstălmăcită de r. catolici, socotindu-o o influență protestantă în Biserica ortodoxă. Iar în notă ne spune că ideea rolului poporului în apărarea învățăturii Bisericii este familiară, se pare, teologilor ruși. — Deaia Rusia a ajuns unde a ajuns. Șaguna înfrunța pe marele Heliade: „Ce te faci tu păstor, oaie fiind?“ — O fi existând la Ruși, dar în enciclică nu văd acest mărgăritar protestant.

Ca să combată „Papolatria“, d. Popescu e împotriva sf. Tradițiunii, mai mult decât milenară. Cum de altfel e și enciclica: Episcopatul lui Petru (al sf. Petru, s'ar cuveni să scrie) la Roma este o simplă tradiție. Petru

întrunit la Constantinopol pentru pacea Bisericilor răsăritene și apusene“ (pg 653 din trad. Dl Popescu). Nota dsale pusă sub pagină este inoperantă. Ne mai certăm cu catolicii și recunoaștem sinodul lor al VIII ecumenic, căci enciclica nu dă anul,

n'a fost șeful Apostolilor (sfinților, a uitat, v. pg. 611). Iar la pg. 603, întru combaterea enciclicii papale scrie: „Sf. Petru (aci zice și dsa Sf) nici n'a exercitat un primat efectiv între Apostoli (sfinții apostoli, am zice noi), sau în conducerea Bisericii, nici n'a fost cel puțin Episcop al Romei, pentru că mai întâi n'a fost Episcop, (sic, textual; subl. e a mea) ca să poată lăsa urmașilor săi privilegiul venerabilei supremații.“ Iată pentru ce se ridică cei ce cugetă protestant-este împotriva infalibilității Papei. Văzurăm mai sus cum d. Popescu spune de Pius IX: Trecând ca nimeni altul preste tradiție: la trazione io sno. Nefericita aceea de enciclică, tăgăduind tradiția episcopatului sf Petru veche de 1 1/2 mileniu, poate zice ca Louis XIV: L'état, c'est moi? Până la ivirea Protestantismului, sf. Petru a fost pentru toată Creștinătatea, inclusiv ortodoxia, cel dintâi Episcop al Romei. Probă primatul onorific primus inter pares, recunoscut de ortodocși pe care-l recunoaște și d. Teodor, în acest studiu. — Nu e o simplă tradiție, simplă ca un cap simplu de simplist profesoraș de teologie ortodoxă, ci este o sfântă tradiție, care a mântuit Creștinismul de toate ereziile.

E o păcătoșenie protestantă susținerea că sf. Petru n'a fost Episcopul Romei, și e o blasfemie, o hulă împotriva sf. Duh, elucubrăția că sf. Petru n'a exercitat Primăția activă între sf. apostoli, și mai ales că n'a fost Episcop. Mătuitorul însuși i-a dat întâietatea

¹⁾ În subpag. IX din § 5 al enciclicii patriarșilor citim: „Pentru că a fost lovită — e vorba de purcederea Duhului sfânt — cu anatema, ca o inovație și adăugire în simbol, la sinodul al optulea ecumenic cel

Roma Papilor și Români

I. P. S. VALERIU TRAIAN FRENȚIU reliefează iubirea părintească a Vicarilor lui Hristos față de Neamul nostru

Inceputurile neamului nostru pornesc aproape din vremile „când umbla Dumnezeu (= Hristos) cu Sf. Petru pe pământ”, cum știu poveștile noastre străbune, cari lasă să prindem prin pânza lor răsunetului străvechi credințe strămoșești în *întâietatea Sf. Petru* în iubirea lui Hristos, care-l învrednicește de cinste mai aleasă decât pe ori care din apostolii săi. Da, pentru că, în deosebire de oricare alt neam sub soare, al nostru are fire dalbe creștine în chiar inceputurile urzelii sale ca neam. Grecii erau popor vechiu și vlăguit, când le vestia Sf. Pavel adevărul Legii celei Noi în Areopagul din Athena. *Neamul nostru primește*, într-o măsură ce nu ne este deplin cunoscută, *hrană creștină încă din leagăn. Pământul Dobrogei* — atunci i-se zicea Schiția cea Mică — e împânzit, chiar de la inceputurile creștinismului, de mănunchiuri creștine păstorite de preoți ce ascultau de vlădicii latini din Durostorum (= *Silistra*), Tomi (= *Constanța*) Axiopolis, și din alte orașe de pe malurile Mării Negre și ale Dunării, toți supuși Papii dela Roma, al cărui crez creștin l-au mărturisit cu gura și l-au pecetluit cu sângele lor *mučeníci* ca Maxim, Quintilian, Valentin, Dasius, Valerian, Primus, Crescens, Castus, Probus, Donatus, Saturninus și alții mulți, de aceeaș lege și limbă romană cu aceștia. *O tăbliță de bronz*, de care s'a dat cu târnăcopul în hotarul *Biertanului* (jud. Târnava Mare) și a fost tălăcuită anul trecut, arată limpede că în veacul IV (între anii 300—400) și în inima Ardealului trăia o lume creștină, romană de limbă și de lege. Acel *Zenovie*, care a lăsat tăblița pomenită, și pare a fi fost preot, deși pe el numele nu-l arată a fi roman, totuși, ridicând acel mic semn de amintire, s'a simțit silit să scrie pe el latinește,

pentru că așa era lumea [în mijlocul căreia se afla dânsul: *latină*; și așa era graiul în care se vestia Evanghelia lui Hristos localnicilor de pe aceste plaiuri: *latin*, cum îl moșteniseră dela Maica Roma, care priveghia și stăruia, pe cât îi sta în putință, prin apostolii săi mici și mari, ca făclia aprinsă de ea pe aceste meleaguri bântuite de barbari să nu se stingă. După cum știm că s'a ostenit, dincolo și dincoace de Dunăre, tot cam pe vremea când se turna tăblița dela Biertan, sfântul vlădică *Nichita al Remesianei*, cu scaunul de reședință prin părțile Sârbiei de azi, despre care sfânt ierarh spun însemnările vremii că învăța pe străbunii noștri legea lui Hristos în nemeșesugit, dar dulce și „neted graiu latin”. Așa cum se propovăduia și în Cetea Papii, al cărui supus și ascultător împreună-lucrător în via Domnului era acest sf. Nichita, apostolul Românilor, și preoții atârănători de el.

Așa lumini ne lucesc din vremile încheării noastre ca neam cu limba lui și legea lui creștină romană. Papa, vlădicii și preoții în legătura iubirii cu el, se văd străjuindu-ne, încălzindu-ne și întărindu-ne în acele sbuciumări și frământări, pentru a răsbate la soare și pentru a dăinui. Fără merindea întremătoare și oțelitoare, care a fost crezul creștin al Romei, poate că ne-am fi stâns demult pe cale, câte puhoai s'au abătut asupra noastră cutropindu-ne și adâncindu-ne în beznă, veacuri multe, departe de Maica învăluită și ea. Dar când ieșim la lumina istoriei, ca popor sănătos și vânos, cu Voievod din vița vitejilor *Asănești* în frunte, — cu *Ioniță*, cel mai mic, dar mai voinic, dintre cei trei frați ce au biruit pe bizantini — tot Papa e acela care se bucură mai mult ca oricine de această is-

bândă a lor și care, în strălucita zi de 8 Noiembrie 1204, la Târnova Bulgariei, ungea de împărat al Românilor și Bulgarilor pe Ioniță prin mâna cardinalului Leon, dându-i coroană scumpă, schiptru, hrisov de întărire și drept de a bate bani. Toată inima aceluia Papă — pe nume: *Inocențiu III* — e cuprinsă în cuvintele cu cari i-a cinstit pe Asănești și pe cei de neamul lor: „Vos fide et sanguine Romani = Voi sunteți Romani după credință și după sânge”.

Veacurile ce urmează, până la 1700, sunt veacuri de trăire în înstrăinare de Roma nașterii noastre. Pe răbojul istoriei române se încrestează însă și în acest răstimp două momente de lumină mare: cele *două uniri* în credință ale Românilor *cu Roma*: una la săborul din Constanța Germaniei, semnată de *Grigore Tamblac*; alta la săborul din Florența, subscrisă de mitropolitul *Damian al Moldovei*. Amândouă, în veacul XV (anii 1414—1439). Cari uniri, deși încheiate, n'au fost ținute. Dar nici de stricat, după lege, nici o putere îndreptățită nu le-a stricat până azi.

Fără îndoială, că apucarea Românilor pe căi străine de casa lor părintească i-a durut pe Papii dela Roma. Pentru aceea însă nicio dată n'au încetat a le arăta dragoste, de câte ori li-s'a dat prilej. Asta, și înainte, și după cele două uniri zădărnice de un duh rău, dușman neamului nostru. Așa, Papa *Grigore IX* scrie, în 1234, regelui unguresc Bela IV, să aibă grijă ca Români de sub stăpânirea sa să capete episcop pe placul lor (să le știe limba și rânduiala bisericească), pentru ca să nu-i mai amăgească niște vlădică rătăcitori, fără pravilă, cari se învârt printre ei cu gândul la câștig lumesc ușor. — Tot așa avea să facă ceva mai târziu Papa *Grigore XI*, care spune regelui unguresc Ludovic cel Mare, că dorește să deie Românilor din Ardeal o vlădicie proprie, cu episcop care să știe, și el și preoții lui, românește, pentru că aflase că pe Români nu-i mulțumesc preoții unguri cu slujbele lor. — Dorința acestor doi Papi, și a lui *Inocențiu III*, care, la

a) Numai lui sf. Petru i-a schimbat numele, ca să indice că el este piatra care s'a desfăcut din munte și a sfărâmat toate împărățiile Răului, de care fapt tratează în chip miraculos, și miraculos realizat în catolicism, profeția lui Daniel. Poate că de aceea vorbește sf. Petru însuși despre cuvântul proorocesc, la care faceți bine de luați aminte, ca la o făclie ce strălucește în loc întunecos (II. Petr. 1, 10);

b) Taina mesianității Mântuitorului, a fost destăinuită numai sf. Petru (și cel mult sf. Iacob și Ioan). Când însă sf. Petru a mărturisit-o față de întregul colegiu, Mântuitorul i-a replicat: Tu ești piatra, prezisă de Daniel, și voi zidi pre această piatră Biserica mea.

c) La schimbarea la față, și la rugăciunea din grădina Getsimani, a luat Mântuitorul numai pe Petru, pe Iacob și pe Ioan (sf. Marcu 14, 3).

d) Dacă n'avea Sf. Petru un Primat efectiv, de ce Mântuitorul s'a rugat să nu se piardă credința lui? Lucru pe care-l recunoaște și enciclica.

e) De ce sf. Petru, după ce prin toată Judeea, Galileia și Samaria, Biserica avea pace, clădindu-se și umblând în frica lui Dumnezeu și sporind prin chemarea sf. Duh, *Petru*, trecând pe la toți, a venit la Lida? Nu că era el cel mai mare și-i inspecta?

f) De ce sf. Pavel, după convertire, a

venit la sf. Petru și a rămas 15 zile (*Galat. 1, 15*)?

g) De ce l-a scăpat din mâinile lui Irod în chip miraculos, și de ce Irod to mai pe dânsul voia ca după Paști să-l scoată la norod? (*Fapte*, cap. 12).

h) De ce la discuțiile de unire după schismă, ortodocșii n'au ridicat acest incident tras de păr?

Dar nepriceputul d. Teodor nu e numai nepriceput, ci și de cea mai neingăduită reacredință. Scrie textual la pg. 603: *Pentru că mai întâi n'a fost Episcop*, (sf. Petru, adică). Pentru protestanți așa e, pentru că ei n'au cler.

Protestantismul real, al ortodoxiei, dacă încă nu e de drept proclamat, e cel mai puternic îndemn care mână spre noi cercurile setoase de expansiune colonială ale întunecaților dela Nord. Apoi cecurile, faimoasele cecuri, cari susțin congresele! Nenorocirea stă însă în faptul că doctrinarii ortodoxiei sunt nuli, fiindcă și după ei, sf. Petru *nici n'a fost Episcop*.

* * *

Doamne, Doamne, tare rău își bate joc Satana de ortodoxie! Enciclica ortodoxă, și însuș d. T. P., care preamărește această enci-

clică, spune de „Biserica apostolică din Antiochia (Siriei desigur) că se poate mândri cu scaunul lui Petru” (sic, pg. 665).

Dacă este de sf. Petru întemeiată, și presupunem, ca și dl. T. P., că n'a fost Episcop, atunci a trebuit să fie pus acolo un episcop. Cine i l-a hirotonit? Căci în *Faptele* scrise de sf. Luca, avem dovezi de hirotonire. Sf. Pavel încă nu, fiindcă dela convertirea sa până la începerea adevăratei activități, au trecut cel puțin 14 ani (*Gal. 11*). Și despre sf. Pavel e sigur că era ceva mai sus ca un episcop, fiindcă a făcut pe sf. Timoteu ep. Efesului și pe sf. Tit în Creta. Așa și sf. Petru, după ce a întemeiat Biserica Antiochiei hirotonindu-se episcop, s'a dus la Roma, și pentru ca în capitala lumii să dea mai multă greutate noii credințe, a condus Biserica de dânsul întemeiată acolo.

Nu m'am așteptat la atâta protestantism laicizat și laicizant. A tăgădui Episcopatul la Roma al sf. Petru, înseamnă a laiciza. În *Ebrei* 9, 1, se spune:

„Cortul cel dintâi avea, e adevărat, întocmiri de slujbă după sfințire lumească! Decu cortul cel dintâi era laic. Socialismul și derivatele sale, francmasoneria, ai căreia cei mai mari maștri îi sunt Englezii, însuși Regele Angliei, Arhiepiscopul de Canterbury etc., francmasoneria scoțiană, asta urmăresc: laici-

1204, voise și el să facă același bine Românilor de dincoace de Carpați, a împlinit-o Papa Calixt III, dându-le episcop răsăritean unit (între anii 1456—1458) în persoana ierarhului Macarie. Acestuia însă i-au făcut zile grele răuvoitori de-ai Românilor, așa c'a trebuit să-și ia lumea în cap. — Pe Ștefan cel Mare Papa Sixt IV îl numește „fiu iubit” și „mare apărător al credinței”. De dragul lui, în 1476, dă indulgență plenară „tuturor celor ce se află și locuesc în Țara Moldovei”, iar în 1477 dă voie ca toate daniile ce se vor strânge de praznicul bisericii din Cetatea Albă să fie date lui Ștefan, ca să poată purta războiul cu Turcii pentru apărarea pământului românesc. — Și dacă Mihai Viteazul a isbutit să uniască sub stăpânirea sa Țara Românească, Moldova și Ardealul, aceasta s'a făcut mulțumită și Papii Clemente VIII, care, se știe cât a părținit războiul ce a dus la acea isbândă. — Insaș conștiința națională română, e un bine de neprețuit al nostru al tuturor, la care însă au partea lor și Papii. Faptele s'au petrecut așa: Papa Pius II, pe când îl chema Enea Silvio Piccolomini, scrisese o lucrare vestită: „Descrierea întregii lumi cunoscute”. În acea carte se ocupa și cu poporul nostru, și îl lauda ca popor ales, de viață latină. De luminile acestei cărți se folosiau și dascăli școlilor celor mari din Polonia, unde au învățat odraslele boerilor români, cronicarii de mai apoi Ureche și Costineștii, și unde s'a aprins în inimile lor acea mândrie națională, prinsă în vorbă luminoasă, caldă, vie și rodnică: „Noi dela Râm ne tragem!” care a înflăcărat pe adevărații făuritori de suflet nou, năvalnic, românesc, din vremile ce-au urmat după ei. — Făclia aprinsă de cronicari s'a prefăcut în vâlvătaie uriașă, îndată ce flacăra ei a apucat în sufletele tinerilor ardeleni români uniți, trimiși, după *Unirea cu Roma* în 1700, să învețe carte la Roma.

Dar Papii au înțeles, în toată vremea, toate strădaniile bune ale Bisericii române unite, și au sprijinit-o fără preget și peste orice închipuire. E cu neputință să se înșire ne-

număratele binefaceri de tot felul de cari ne-au împărțășit Papii în cei două sute patruzeci și mai bine de ani de Sf. Unire. Fiecărui în parte, și tuturora împreună, le suntem datori cu cea mai simțită și sinceră recunoștință.

Nu mai amintim ce au făcut Papii pentru celelalte vlădicii ale noastre, cari toate s'au ridicat mulțumită înțelegerii și buneivoințe a Locuitorilor lui Hristos față de noi, și ne oprim numai la a Blajului, pe care Pius IX a ridicat-o la rangul de metropolie. — Lăsăm și aici la o parte cât au făcut alți Papi pentru acest cuib de creștinism și românism curat, și ne oprim numai la înaintașul celui de acum: la Pius XI de binecuvântată pomenire, care se destăinuia în 1936: „Mă bucur, de câte ori pot să văd Români”. El singur a dat pentru școalele Blajului (ca să nu mai amintim alte danii făcute Bisericii noastre) mai mult de cât toți fiii Neamului și ai Bisericii noastre laolaltă. Din milioanele multe primite dela el s'au putut ridica și înzestra puternicile clădiri: *Institutul Recunoștinței* și *Școala Normală* de Băeți, precum din dania altui Papă, a lui *Benedict XV*, s'a putut cumpăra *castelul și moșia dela Obreja*, unde s'au adăpostit o vreme călugărițele noastre și mulțime de orfani și orfane din războiul trecut, iar acum se află Părinții Călugări Basiliani, crescând și ei orfani. — Cuvine-se, ca aici să mai încreștăm și aceea că tot dărnicia acestor doi Papi o va lauda prin veacuri mărețul palat al Colegiului „*Pio-Romano*” din Roma, unde tinerii noștri învață carte bisericească și se pregătesc de preoție pentru frații lor de limbă și de lege, și pentru binele neamului întreg.

Nu vom uita să amintim aci fapta doveditoare de sinceră și mare dragoste față de neamul nostru a aceluiași Pius XI care a dat ordin, ca să se reproducă scenele de război de pe columna Traiană și să fie așezate în grădinile Vaticanului, pentruca, El plimbându-se zilnic pe acolo, să aibă mereu dinaintea ochilor *poporul românesc, și țara lui*. Și chiar înainte de a muri cu zece zile, a ținut

însuși să controleze lucrarea întreagă și să fixeze el *personal* textul inscripției în marmură, care să mărturisească înaintea tuturor, în fața lumii întregi originea română a popoului român: „Aceste reproduceri ale columnei Traiane, monument ilustru al epocii imperiale, mărturie elocventă pentru originile popoului românesc... le-a făcut să fie executate și expuse aci lângă muzeele Vaticanului. Pontificale Pius XI în anul 1938, al XIII-lea Pontificatului său”.

Papii ne-au fost nouă, Românilor, prieteni și părinți, în toată vremea. De aceea și dragostea noastră față de ei se cade să fie deplină și din inimi neprefăcute. Cum și este, și va fi, cuprinzând pe cei din trecut și pe cel care cârmuește acum corabia mântuirii sufletelor dreptcredincioase, Papa Pius XII, care vas ales a lui Hristos s'a dovedit a fi în toate zilele vieții sale de până acum, azi trecută peste anul 60.

Inimă de Părinte

Preașf. IOAN al Lugojului despre
Preașf. Pius XII

[...] Rostul Papei e să fie „părintele tuturora, fără nici o excepțiune”¹⁾. Deaceia Sfântului Părinte i se potrivește astăzi, mai bine decât oricui și oricând cuvintele ce le-a scris Sfântul Pavel Corintenilor: „Cine suferă și eu nu sufer?”²⁾ Cea mai puternică organizație din lume este Biserica Romei. Capul suprem văzut cunoaște toate mizeriile din lume și simte greutățile războiului. Dânsul „cunoaște toate lipsurile, toate durerile, toate greutățile și toate dorințele oamenilor”³⁾.

Ascultați, vă rog glasul Sfântului Părinte,

¹⁾ Cuvântarea din 24 Decembrie 1941, ținută Cardinalilor, Episcopilor și Prelaților. In Acta Apostolicae Sedis, anul 1942, pag. 9.

²⁾ Predica ținută la Paștile anului 1940 în biserică Sfântului Petru. Acta Apostolicae Sedis, anul 1940 pag. 150.

³⁾ Acta Apostolicae Sedis, anul 1939 p. 393—396

zarea, suprimarea chemării harice a clerului.²⁾ *Pentruca nici măcar n'a fost Episcop sf. Petru.* — Ca mâine vom vedea pe ortodocși susținând că nici Mântuitorul n'a fost Arhiepiscop.

Fiindcă uite, talmăcind textul enciclicei, d. T. P. (pg. 612) spune: „Enciclica greacă face, în paragraful 14, o declarație, care a scandalizat pe catolici: Că și Patriarhii orientali recurg la autoritatea celui din Constantinopol, ca patriarh al capitalei imperiului, în cazuri mai grele, iar dacă părerea lui nu-i mulțamește, se adresează, după legi, puterii lumesti. Nici un loc din enciclica ortodoxă, n'a fost mai mult subliniat și comentat decât acesta.” — Dar care este părerea Domniei-Sale, într'această privință, de ce nu ne spune? Sau face diplomatie bizantino-teologică? Nelogică!

Dacă patriarhii Orientului se adresează ecumenicului, în cazuri grele, firește, (căci în cele ușoare s'ar face de răs, n'o să le administreze doar Patriarhul ecumenic eparhiile lor). Orientul însuși practică primatul juridicțional. Atunci de ce să nu-l recunoști și sfântului Părinte? Mai sunt cazuri de primat juridicțional, și nu față numai de cei 4 patriarhi, ci față de noi și de Ruși: Promulgarea *Mărturisirii ortodoxe* a lui Petru Movila de către

¹⁾ Francmasoneria americană, neputând forța libertatea cultului, a căutat să lovească în sf. cuminicătură, suprimând întrebuintarea vinului. Dacă isbutea Wolstead-ul, cu ce mai slujiau sf. Liturghie cei 20 de milioane catolici și milionul ortodox?

Patriarhul ecumenic. Urmașii ispășesc păcatele părinților; ziceau odată Grecii că e mai bine ca în sf. Sofia să fie turbanul lui Mohamed decât o pălărie de Cardinal. Și li-s'a împlinit dorul.

Deci voi, Orientali, cari pescuiți în apele protestantismului, tăgăduiți primatul juridicțional al Papei și-l practicați la voi! Impietate? — Asta-i una la mână.

Alta și mai și. care-i păcătoșenia cea mare a Orientului: „Când Patriarhii de sub jurisdicția sa nu dau mulțumită pe hotărîrea dată, ei se adresează puterii lumesti”, care atâta așteaptă. Si iată unde ne-a dus eunucismul lui Kerularie: la iudaizarea creștinismului întâi, apoi la islamizarea lui, supunând marea taină a creștinătății (*I. Timot.* 3, 16) divanului Sublimei Porți, care s'a înfundat din splendorile Constantinopolului în mlaștinile dela Ancora. Este perfect explicabil de ce împotriva bolșevismului, și 'n Rusia, și 'n Spania, și 'n Mexic, luptă numai Catolicismul: ordinea, disciplina, jertfa romană.

Ortodoxia, supusă puterii lumesti, fiindcă a rupt legătura cu Roma, vrea haos și neorânduială. Arhiepiscopul din Rouen știm că nu de mult a fost înlocuit fulgerător de Papa, fiindcă nu și-a văzut cum trebuie de interesele eparhiei sale. În ortodoxie acest lucru e imposibil. Monsegniorul de Villerabel a făcut cu ochiul spre puterea lumescă, și a plecat din scaun îndată. Dar cea mai mare nenoro-

cire a ortodoxiei stă în faptul că în ortodoxie e haos și neorânduială în administrație, — vezi cazul I. P. S. Gurie la noi, suprimarea costumului clerical în Patriarhia de Constantinopol. — Dar e haos, neorânduială și neînțelegeri și în capul doctrinilor de teologie ortodoxă. Când asta e ortodoxia, ne explicăm de ce catolicismul și „coteria dela Vatican”, (ca să imit și eu pe Dl T. P., cu „Doftorul” său Gh. Marcoranas), trebuind să fie gata în orice clipă de a da răspuns oricui va cere socoteală asupra nădejzii Creștinismului (sf. *Petru I.* 3, 15) și purtând grijă, cum spune sf. Pavel, de toate Bisericile, de cele ortodoxe chiar invitându-le la unire, de cele fără apărare ca de cea din Rusia, ne explicăm, deci, de ce a convocat la 1870 sinodul dela Vatican, care a fost desigur cea mai splendidă manifestare creștină, și a formulat cea mai creștinească dogmă: Fiți perfecți — desăvârșiți — pentruca Tatăl vostru cel din ceruri este desăvârșit. Marx atacă creștinismul, zicând că e opiu; pozitivismul francez al lui Auguste Le Comte (un înțelept care se închina la o prostituată, și când i-au venit năbădăile, s'a aruncat în Sena), făcea din religie în genere caracteristica barbariei. Pius IX, unul din cei mai mari Papi ai creștinismului, a vrut să paralizeze mișcarea nelegiuitorilor, care s'a prelungit în modernism, apoi a separat Biserica de Stat în Franța, și nu se lasă nici azi. Nu de florile mărului, și nici decum pentru o nouă ascen-

care înșiră unele din grozăviile măcelului de astăzi: „Cu adâncă mâhnire vedem, că chiar dreptul internațional, prin care sunt legate națiunile între sine este de multeori călcat în picioare. De aceea se întâmplă ca orașe deschise, sate și cătunuri, să fie lovite cu bombe, mistuite de foc și prefăcute în ruine; și cetățeni neînarmați, și chiar bolnavi, bătrâni neputincioși și copii nevinovați, să fie scoși din casă și omorâți“.⁴⁾

O deosebită dragoste arată acest Sfânt părinte față de popoarele învinse. În ziua de 30 Septembrie 1939, Sfântul Părinte a primit în audiență pe refugiații Polonezi, conduși de Primatul Poloniei, Cardinalul Hlond, cărora le-a ținut o foarte părintească cuvântare⁵⁾. Pentru aceste zile grele, Papa le reamintește că acest popor, după încercări grele, a văzut zile de înălțare și de înviere. Sperând că Biserica catolică își va putea exercita liber cultul în Polonia ocupată, acest popor va avea libertatea de a asculta predica și catecheza și de a continua munca sa în organizațiile bisericesti și de binefacere.⁶⁾

Minunat de frumoase sunt îndemnurile pe cari le dă Papa armatelor biruitoare, care au cuprins vre-o țară întreagă, ori o parte de țară: „Conștiința voastră și onoarea voastră să vă conducă în felul cum vă veți purta cu popoarele din părțile ocupate, în chip drept, oneros și chibzuit. Nu le puneți sarcini, pe cari voi dacă ați fost, ori ați fi în locul lor, le-ați fi socotit, ori le-ați socoti nedrepte.“

Purtarea cu prizonierii și cu popoarele ocupate este proba și dovada cea mai sigură despre cultura omului și a popoarelor. Dar mai mult decât aceasta, gândiți-vă că dela felul cum vă purtați voi cu popoarele pe cari războiul le pune în mâinile voastre, poate depinde binecuvântarea ori blestemul lui Dumnezeu peste patria voastră“.⁷⁾

⁴⁾ Tot acolo, pag. 395.

⁵⁾ Predica de Paști 1941, Acta Apostolicae Sedis pag. 115.

⁶⁾ Tot acolo pag. 115.

⁷⁾ Matei 28, 20.

După ce a văzut Preafericitul Părinte că măcelul dintre popoare nu mai poate fi oprit, și că popoarele sunt hotărâte să ducă lupta mai departe, dela înălțimea locului ce ocupă, apreciază părțile bune din acest război, recunoscând energia și fidelitatea tuturor cari, cu conștiința deplină a datorinței, luptă pentru apărarea și bunăstarea țării lor; recunoscând și progresul minunat al industriei și al tehnicii.⁸⁾

Ori cât ar-fi de crâncen războiul, și ori cât de mult s'ar întinde, Papa care știe de făgăduința Domnului Isus și crede în această făgăduință care zice: „Și iată eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacului“, are toată încrederea și cu glas de arhanghel spune la toată lumea: „Acela, care a putut porunci vânturilor și furtunilor și să potolească și liniștească valurile mării infuriate, același singur va putea îndupleca voințele oamenilor la bună înțelegere și dragoste frățească, și El singur poate să facă să cadă armele din mâini, ca acestea să se împreune prin legături de prietenie. Singur Hristos cu legea și cu darul său poate reface atât viața singuraticilor oameni, cât și a popoarelor; Dânsul poate singur să facă echilibrul just al drepturilor și datorințelor; să astâmpere alergarea după averi; să înfrâneze poftetele; și să facă dreptate adevărată vărsând dragostea sa“.

Sfântul Părinte dorește pacea, se roagă pentru acest scump lucru, și ne îndeamnă pe noi toți ca să o facem. Dar pacea, care o dorește, e o pace trainică, nu începutul de pregătire a unui război și mai îngrozitor. De aceea în predica ce a ținut-o de sfintele Paști ale anului trecut în Biserica Sfântului Petru zice: „Ne rugăm pentru o pace grabnică. Ne rugăm pentru o pace, care să fie pentru

⁸⁾ Predica de paști 1940, Acta Apostolicae Sedis pag. 150

⁹⁾ Acta Apostolicae Sedis, anul 1941 pag. 113.

¹⁰⁾ Pravila dela Târgoviște, ediția Academiei Române, glava 395 pag. 434.

¹¹⁾ Istora lui Ștefan cel mare pentru poporul românesc. București 1904, pag. 148—140.

toți; nu pentru o pace care pe unii să-i apese și să-i nimicească; ci pentru o pace care, asigurând onoarea tuturor națiunilor, să îndesulească toate lipsurile vieții lor și toate drepturile legiuite.⁹⁾

Nu e mirare deci că singurul glas, pe care îl așteaptă cu atâta dor toată lumea în aceste zile, este glasul Sfântului Părinte dela Roma. Și nu numai catolicii sunt dornici de a auzi o vorbă de pe buzele Sfântului Părinte, ci și alții, cari nu stau sub ascultarea Papei dela Roma. Doar cea mai însemnată carte de legi, făcută de Voevodul Matei Basarab al nostru, astfel de titlu îi dă Papei dela Roma: „Preafericitului și Preasfântului, asemenea îngerilor, în Hristos părintele părinților, și stăpânul tuturor adevăritelor și apostoleștilor biserică, ca niște robi ție înainte căzând sărutăm urmele picioarelor Măriei și Preasfinției tale: putere și domnie“.¹⁰⁾ Profesorul Nicolae Iorga, cel mai bun cunoscător al istoriei tuturor popoarelor, numește pe Papa „Căpitanul firesc al întregii creștinătăți“¹¹⁾.

PACEA DORITĂ DE PIUS XII. Cu prilejul audienței acordate, în primăvara anului 1940, Inalților noștri ierarh Nicolescu, Frențiu și Hossu, Sf. Părinte a rostit, între altele, acestea: „Pace! Acest cuvânt rezumă, Venerabili Frați și Iubiți Fii, urările ce vi le facem; dar împrejurările actuale îi dau, într'o lume sfâșiată de ororile războiului și sguđuită de urmările lui, un înțeles deosebit de mișcător. În mintea Noastră avem un întreit aspect al păcii. Înainte de toate dorim fiecăruia dintre voi pacea sufletului, care nu Vă va lipsi niciodată, dacă vă veți ține în intimă și personală unire cu Hristos, dacă veți trăi în harul Lui, dacă veți păzi poruncile Lui. Urăm apoi poporului vostru pacea internă, amintindu-vă că doctrina socială catolică, sensul catolic al familiei, legea catolică a dragostei frățești și universale, sunt cei mai puternici factori activi, pentru potolirea neînțelegerilor

siune papală, a fost formulată dogma infalibilității, ci ca apostoleștile comori, și harurile sf. Duch, să fie ferite de profanare, iar culturii și civilizației creștine să i-se asigure continuitate. — Par'că toți ortodocșii își dau seama de asta!

Pentru că Emil Ludwig, de fapt Kohn, evreu, care din protestant ce se făcuse s'a reiudaizat din nou, a scris o carte despre Mântuitorul, desbrăcându-l de Dumnezeirea Sa, Catolicismul, infailibil în ce privește grija de sufletele credincioșilor, a dat lumii *La vie de Jesus*, dogmă și tradiție creștină, cartea unui celebru romancier francez, scriitor catolic de cea mai curată elită, spre a opune concepției iudaice denaturante a lui Ludwig concepția creștină a lui *François Mauriac*, membru al Academiei franceze.

Insulte și blasfemiile de până acum privesc deadreptul pe sf. Părinte, și Papalitatea indeobște. Să vedeți acum imediat ce e Catolicismul, despre care eu cred, împotriva dlui P., și a ortodoxiei în genere, că e singura cale de mântuire a lumii.¹⁾ Pe când enciclica latină, zice Dsa, înșiră declarații afectuoase și asigurări pașnice, pe un ton îndulcit cu grijă

(era să zică: cu zachăr) și cu vădită preocupare de a câștiga atenția și ascultarea orientailor, enciclica greacă, fără a fi intenționat violentă, nu este lipsită de unele ironii și asprimi meritate la adresa papalității. Tonul ei este energic, fără a fi totuși jignitor și este mai sincer decât al enciclicii lui Pius IX (pag. 619). Reținem faptul extraordinar că mai sinceră este enciclica orientală decât enciclica sf. Părinte. Deci, oricum, sf. Părinte a fost sincer, deși a folosit, după d. T. P., argumente învechite. Care va să zică temeiul enciclicii papale e sinceritatea. (După Popescu, care nu e logic deloc în judecățile sale, enciclica Papei e un prefăcut idealism). Și nu e jignitoare în ton enciclica ortodoxă, care aseamănă Catolicismul cu arianismul: „Dintre aceste erezii, răspândite pe o mare parte a pământului era cândva arianismul, iar astăzi este și Papismul, dar și acesta (ca și acela care a dispărut cu totul), deși este în putere acum, nu va birui până la sfârșit, ci va trece și va fi doborât și va răsună marele glas din cer: Doboritu-s'a (*Apocalipsa*, XII. 10). (Traducerea d. P. a encicl. ort. pg. 651.)

Dacă mai e și asta logică, apoi numai logică neo-ortodoxă poate fi.

Trec asupra traducerii oribile a d. P. T. În primul paragraf traduce așa: „S'a desertat pe Sine, luând chip de om“. Corectă, traducerea e așa: S'a supus deșertăciunii. Și tot literală e traducerea, cum o declară dsa.

La pg. 653, e vorba de dogma purcederii și dela Fiul XII: „Pentru că odată introdusă în Bisericele din Apus, fie a născut făpturi de rușine...“ Ce e aia Dle T. P.?

La pg. 663 traduce citatul din sf. Evanghelie: „M-am rugat pentru tine, ca să nu lipsească credința ta...“ (Să nu lipsească dela cursuri poate). Traducerea bună corectă și ca sens și ca literă este: Să nu-ți pierzi credința (cum o ai pierdut matale, Dle T. P.!) — Dar traducerea e și greșită, și lungă. Și scurtă e vremea și puțin spațiul.

Ce este, după d. Teodor Popescu, „Papolatria“?

E o nerușinare necreștinească la adresa sf. Părinte. Oricine aș fi eu, și mai ales oricine ar fi, și oricât ar fi de grozav un profesoraș de teologie ortodoxă, nu se poate să nu-i aduc aminte că nu se cuvine să fie necuviincios.

Către titularul Patriarhatosului românesc¹⁾, către episcopi, formula este consa-

¹⁾ Uniții ar putea zice: patriarhaosului. Și cum nu, când + Miron stătea în legături nepermise canoniceste cu anglicanii? Ba s'a dus chiar la Londra și a zis credeul într'o capiște idolească, — nu știu dacă l-a zis cu filioque. Noi am făcut patriarhia ca să impunem Orientului și chiar Catolicismului surpând, după un arhiereu unitofob ardelean, uniția, și am asistat, îndurerăți, la profanarea ortodoxiei noastre. La prostituarea ei, vorba profeților lui Israel. Și tocmai în epoca când Catolicismul italian triumfă prin Mussolini asupra diplomației și diplomaților lui Foreign-Office.

¹⁾ Dle T. P. (pg. 261). Ideea că poate să existe mântuire și în altă Biserică decât cea romană; Pius IX a respins-o și a condamnat-o cu indignare, până și în scrisoarea către împăratul Germaniei Wilhelm I: *Tennendum quippe ex fide est, extra apostolicam ecclesiam salvum fieri non posse* (cf. *Ebrei*, 8).

interne, pentru netezirea luptei dintre boagați și săraci, dintre muncitori și patroni, precum și dintre diferite elemente etnice așezate pe teritoriul Statului. Vă urăm, în sfârșit, pacea externă, rugând fierbinte pe Domnul să se îndure în nesfârșita Sa milă de a feri Țara Voastră de urgia războiului și de a-i îngădui astfel să continue opera sa de binefacere în favoarea victimelor actualului conflict."

Pius XII crainic al păcii

În aceste vremi nespuse de grele, cum poate n'a mai cunoscut omenirea, când neamuri s'au răscolat asupra neamurilor, când focul și sabia au pustit atâtea regiuni, când plumbul a răpus atâtea vieți de ostași, de copiii nevinovați, de femei și de bătrâni fără apărare, când războiul a cuprins în urgia sa devastatoare lumea întreagă, când popoare mari și tari sunt înălțuite în înclăștarea supremă a luptei pe viață și pe moarte, familia catolică de pretutindeni se strânge în jurul Căpeteniei sale scumpe, pentru a prăznuiră jubileul de 25 ani de episcopat ai Preafericitului Părinte Pius al XII-lea. Sărbătoare cu atât mai simțită și cu atât mai mișcătoare cu cât mai multe și mai grele sunt necazurile ce s'au abătut asupra omenirii și cu cât în aceste dureri universale mai aproape de fiecare a fost inima Aceluia, care e Părintele comun al tuturor oamenilor, indiferent de culoare sau de limbă.

Vicar a lui Hristos pe pământ, il dulce Cristo in terra, dulcele Hristos pe pământ, cum il uumește Dante, al celui Hristos care la venirea sa pe pământ a fost salutat de îngeri cu cântare de pace: „Mărire întru cei de sus... pe pământ pace...” care a adus pace în lume împăcând pe om cu Dumnezeu prin iertarea păcatelor: „Pace vouă... pacea mea v'o las vouă...” și cu semenul său prin iubirea creștinească „Poruncă vă las vouă... să vă iubiți unul pe altul...”, urmând pilda înaintașilor săi pe scaunul vârhovnicului Petru,

crată și neapărat folosită: Sânt al I. P. S. V. Sau numai: Al P. S. V., prea plecat și prea supus servitor. De ce „Papolatrie” și nu Episcopolatrie? Dece? așa susține Dl. T. P., e firesc ca Theologia noastră să dea neisprăviți.

Jurisdicția o folosește Orientul, cum stă și această enciclică mărturie, și nu o poate folosi Papa? Dacă servești Biserica ta, supuindu-te până și ca slugă, căci doar așa e Creștinismul, servire: „N'am venit să mi se slujiască, ci ca eu să slujesc, și când ați făcut tot ce trebuia să faceți, spuneți: Slugi netrebnice sântem căci am făcut doar ceea ce sântem datorți”, nu e episcopo—patriarholatrie. Nu, firește. Dar a sluji creștinismul în esența și în forma dorită de Mântuitorul: o turmă și numai un singur păstor, este o nelegiuire; este „Papolatrie.”

Răposatul Gh. Coșbuc, fecior de preot unit, care a mai ironizat uneori pe Preoți, dar oricum, nu ca moș Ion Creangă, într'un imn, conceput pentru a înlocui vechiul imn al lui Alexandri, spune așa de persoana Regelui:

Regelui nostru și-acum,
Și-apururi, mărire și-onoare.
Din cer serafimii scoboare
Cu săbii de foc, să-nconjoare
Și stânta-i persoană și tronul.
Și pace să fie-al său drum!

mai ales pilda lui Pius al XI-lea și Benedict al XV-lea, Pius al XII-lea a fost și e crainicul cel mai dezinteresat al păcii.

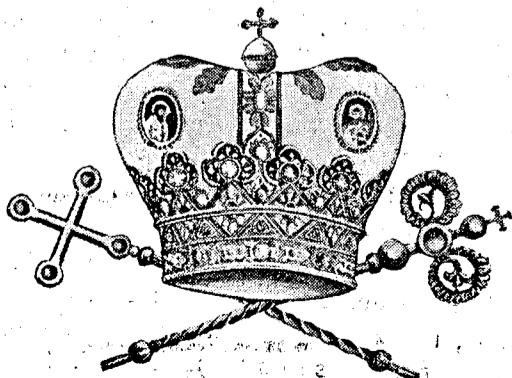
Convins că „pacea lumii e o intenție misionară a Bisericii” și că de ea „depinde viața Bisericii, cucerirea sufletelor, răspândirea darului scump al credinții, victoria asupra răului (vezi Radiomesajul din 19 Oct. 1940) și necrezând în necesitatea războiului pentru a aplană neînțelegerile dintre neamuri, oricât de mari și de grave ar fi, Pius al XII-lea a făcut tot ce a putut pentru a salva pacea. Da, Papa vrea pace, însă o pace durabilă și dreaptă, bazată pe dreptate și pe dragoste, în care să se repete drepturile fiecăruia, slab sau tare, mic sau mare, cu alte cuvinte pacea, la temelia căreia să fie principiile veșnice ale creștinismului. O vrea și se roagă pentru ea zi de zi. Și cere ca și alții să se roage pentru pace „căci Cel de sus ține în mâna Sa pe lângă fericirea și soarta popoarelor, și sufletele oamenilor” (2 Iunie 1939) de care depinde pacea.

Dar nu numai atât, ci Supremul Păstor muncește pentru restaurarea păcii. Nu sunt cunoscute publicului mare toate inițiativele luate de Vatican în această direcție. Însă sunt cunoscute schimburile de vederi pe care actualul Papă le-a avut cu conducătorii diferitor națiuni fie direct, fie indirect. Așa de ex. Pius al XII-lea a primit în audiență pe Regele-Împărat Victor Emanuel III al Italiei și pe Dl. Mareșal Ioan Antonescu; apoi a discutat cu Myron Taylor, trimisul special al Dlui Roosevelt, cu Sumner Welles, ministru de externe al Statelor Unite, cu Dl. Ribentrop, ministru de externe al Germaniei, cu ministrul de externe japonez Matsuoka, iar Împăratului Japoniei i-a adresat un mesaj special. Din toate aceste schimburi de vederi suntem siguri că nu a lipsit încercarea a restabili liniștea și pacea în lume.

Ca Suprem Învățător al omenirii, Pius al XII-lea a arătat de ce pacea nu mai sălășluiește în lume: Pentru că lumea s'a lepădat de Dumnezeu și de legea Lui, iar dragostea frățească a dispărut din lume. „Evenimentele groaznice

Vorbind despre Rege, care nu e apărat de atâtea garanții constituționale, ca sf. Părinte, și în Italia, chiar după ce i-s'a luat statul papal, și în toate țările unde civilizația, cultura și omenia creștină a pătruns în mai mare măsură, — cineva, un membru corespondent al Academiei, face din persoana Regelui persoană sfântă. Și M. S. e numai uns, nu e hirotonit. — Cred că d. T. P. știe ce este și ce însemnează asta! Și când titulatura Papei și a tronului său este: Sf. Părinte, și Sfântul Scaun, dânsul vorbește insultător, spunând o vorbă, pe care o crede el de ocară: Papolatrie.

Protopresbiterășul Ortodox

la care asistăm sunt consecința și răzbunarea lepădării de Dumnezeu și a necredinței, care ca o boală tulbură și strică sufletul popoarelor și ca un foc amenință să cuprindă Europa și continente întregi” (Cuvântare din 25 Febr. 1941). Și a indicat și remediile: Reîntoarcere la Hristos și la Evanghelia Sa. „În fața unei atari furturi Noi îndemnăm pe toți cât se poate de mult ca să se întoarcă la Regele pașnic, la Cel înviat, de pe buzele Căruia am cules cuvintele mângâitoare: Pace vouă” (Omilia de Paști 1939).

Dar dacă răutatea oamenilor a fost mai tare decât bunăvoința papală și dacă răul odată început, n'a putut fi curmat, n'a încetat Părintele comun să-l micșoreze, cât îi stă în putință:

Astfel împărtășește durerea celor năpăstuiți do soartă: În „Summi Pontificatus” își exprimă durerea sa pentru nenorocirea Poloniei catolice, iar la 10 Mai 1940 pentru Belgia, Olanda și Luxemburg; apoi imediat după „ruina fără precedentă” a Franței într'o scrisoare adresată episcopatului francez își arată toată mâhnirea sufletului Său pentru fiica cea mai mare a Bisericii.

Celor năpăstuiți le vine în ajutor nu numai cu vorba, dar și cu fapta, dând instrucții reprezentanților săi diplomați să ajute pe aceia care părăsind căminurile lor căutau un adăpost mai sigur în regiuni necunoscute. Astfel a ajutat pe refugiații polonezi, pe belgieni, pe francezi etc. A trimis apoi ajutoare bănești pentru populațiile civile de sub ocupație dușmană.

Tot pentru a atenua răul mare al războiului în Radio-mesagiul pascal din 1941 cerut beligeranților să nu se folosească mijloace de ucidere mai grozave decât cele întrebuintate până atunci, pentru că războiul să nu devie și mai crud și să nu suferească aceia care sunt nevinovați: Copiii, bătrânii, femeile, neputincioșii. Apoi îndeamnă puterile ocupate să nu maltrateze populațiile civile, impunându-le sarcini nedrepte, căci aceasta ar aduce asupra lor și asupra patriei lor urgia cerului.

Păstor bun al turmei lui Hristos, tuturor toată făcându-se, a căutat să aline suferința aceluia care se găsesc departe de patria lor departe de familia lor, în robia amară a dușmanului. Pe aceștia i-a cercetat prin trimisii Săi, i-a mângăiat cu cuvântul Său, i-a întârziat cu binecuvântarea Sa, le-a împărțit darul Acelaș lucru l-a făcut față de cei internaționali națiunile vrăjmașe. Prizonierilor din Palestina le-a obținut permisia de a vizita în domeniile rânduri locurile sfinte, fiind conduși de însuși reprezentantul Său în acele locuri. Totul în neînțeleș pe spesele Sale proprii. Recunoscând știința acestora s'a arătat în cuvintele simțite de mulțumire adresate Papei, în lacrimile călece au scăldat obrajii lor supti de rele necazuri și nimic în lume nu o va putea șterge din sufletele lor!

E știut că unul din motivele pentru că suferința celor ce se găsesc în prinsoare e mare e faptul că nu știu nimic despre cei rămași acasă, iar pentru cei rămași acasă e că nu știu dacă cei dragi, plecați la luptă cu dușmanul, mai sunt sau nu în viață. Pentru a alina suferința unora și altora, în Vatican a pus temelie unui Oficiu de informațiuni, care prin intermediul reprezentanților diplomați din lumea întreagă ia informații despre prizonierii de războiu și despre familia lor și cadrele posibilității le comunică celor interesați. Acest oficiu a adus cele mai mari servicii omenirii îndurerate, meritând lauda

turor, căci multe femei și mulți copii nu mai plâng înzadar pe soțul sau pe tatăl lor drag și mulți părinți sunt mângăiați că fiii lor sunt încă vii.

Papalitatea și-a spus cuvântul Său hotărât în acest conflict mondial. L-a spus în ce privește conflictul însuși și în ce privește pacea, care va trebui să urmeze din el. Nu odată Pius al XII-lea, a fixat punctele cardinale pe care trebuie să se razime pacea ca să fie durabilă și ca să fie aducătoare de ordine în lume. Credem că de astădată atunci când va fi vorba la masa verde de soarta neamurilor, cuvântul papal nu va fi desconsiderat, ci își va avea rolul și importanța pe care le merită. De altfel acest lucru pare că e de pe acum sigur, când se ține seama de rojul de diplomați mulți care se învârt în jurul Vaticanului și de marea activitate diplomatică ce se desfășoară în jurul Curiei romane, fiecare căutând să-și asigure bunăvoința și sprijinul papalității încă de pe acum.

Să nu fie acuzat Vaticanul că nu a făcut tot ce a putut în acest conflict! Să nu se aștepte ca să se pronunțe pentru o parte și contra alteia! Atunci când a trebuit să o facă, a făcut-o, așa cum s'a întâmplat în războiul civil din Spania, când motivul religios era clar. Astăzi însă, când motivele religioase ale acestui războiu nu sunt de loc clare și când nefind cunoscute toate motivele pentru care s'a declanșat acest cataclism universal și prin urmare nu se știe de partea cui e dreptatea, Vaticanul nu poate fi decât strict neutral. De altfel acest lucru e recerut și de articolul 24 din Tratatul din Lateran încheiat cu Italia, în care se spune că în caz că Italia ar fi în războiu cu vreoa națiune, Vaticanul să fie neutru. De altfel diplomația multisecolară a Vaticanului, care fiind cea mai veche e și cea mai iscusită, n'are lipsă de staturile nimănui!

Sărbătorind pe Pius al XII-lea, pe Păstorul Ingeresc, pe crainicul păcii, nu putem face lucru mai bun și mai plăcut sufletului Său decât, strângându-ne în jurul Său, și plecând genunchiul înaintea Celui răstignit pe Cruce, să cersim cu lacrimi în ochi darul păcii, așa cum ne învață El: „Doamne, împarte și varsă în fiii Tăi spiritul dragostei Tale și cu bunăvoința Ta unește în bunăînțelegere pe aceia pe care i-ai hrănit cu taina pascală” (Omilia dela Paști, 1939). — Doamne dă lumii pacea Ta, pentruca în pace să Te putem lăuda și sluji!

Ioan Vesa

Vatra familiară. „Până când pe vatra familiei arde focul credinței creștine, și tații și mamele vor încălzi și căli sufletele fiilor cu această credință, nu încapă îndoială că tinerimea noastră va recunoaște, prompt și cu tărie, deplina stăpânire a lui Isus Hristos, și se va împotrivi cu bărbăție celor ce vor să scoată pe Mântuitorul din mijlocul oamenilor, călcând în chip sacrileg sfintele Lui drepturi. Când se închid Bisericele, când chipul lui Hristos cel răstignit e scos din școli și din așezămintele publice, atunci familia rămâne singurul adăpost de nebiruit al vieții creștine, lăsat din mila Marelui Dumnezeu”. (Din enciclica *Summi Pontificatus*).

„Femeie vrednică cine va afla, mai scumpă este una ca această decât pietrele cele de mult preț... Că lucrează bărbatului său lucruri bune în toată viața... A prins gust că bine este a lucra, și nu se stinge lumânarea ei toată noaptea.” (Pildele lui Solomon, Cap. 31).

Pius XII și preoțimea veac. XX

Biserica lui Hristos, Papalitatea și Preoțimea, sunt realități atât de strâns legate, încât Opera mântuirii, pentru care au fost instituite, nu poate fi realizată, dacă lipsește una din ele.

Biserica fără Papalitate ar fi sortită fărâmișării totale, și deci pieririi, neavând un Principiu granitic de Unitate în Conducere. De altă parte, Papalitatea fără oștirea formată din preoți, ar fi o putere și un prestigiu lipsite de mijloacele executive în împărțirea bunurilor Răscumpărării.

De fapt, în toate secolele, Biserica lui Hristos, prin Papa, s'a folosit de preoțimea catolică (episcopi și preoți) pentru a conduce sufletele la mântuire.

Și cu cât omul are mai mare nevoie de mântuire, cu cât existența lui e mai tragică, din pricina îndepărtării sale de Isvorul liniștii și păcii, cu atât necesitatea activității preoțimii se recere mai grabnică și mai intensă, mai iscusită și mai statornică.

Așa cum se prezintă, omul modern, acest „Dumnezeu din cer” (Lamartine,) alipit prin infinite aderențe de farmecul amăgitor al Lutului, care deseori crede că-și poate sugruma în inimă svâcnirile nostalgice după pierdutul Paradis, cufundându-se în întunecata strălucire a Tinei, prin gâlgâirea nepotolită a păcatului și prin disprețul vinei, acest om foarte greu poate fi condus la Limanul mântuirii.

Și totuși, omul așa cum îl află în societatea secol. XX, omul întreg, omul concret, cu defectele și calitățile sale, cu visurile, rătăcirile, succesele și amăgirile sale, cu măreția și josnicia sa, cu generozitatea și trădările sale, acest om trebuie salvat, acest om trebuie alinit în Hristos: botezat în sângele și lumina Omului-Dumnezeu, și miruit cu iubirea Lui, transfigurat în plinătatea Vieții dumnezeiești.

Iată chemarea preoțimii de azi, așa cum o înțelege și o practică supremul păstor, Pius XII.

Despre misiunea sublimă a preoțimii, Pius XII a vorbit în repețite rânduri, cu o pătrunzătoare înțelegere a mentalității veacului XX, a nevoilor sale arzătoare, precum și a mijloacelor corespunzătoare de ancorare în Portul Mântuirii.

1. Omul modern este un dezorientat, fără busolă, deși îndrăzneț sburător! Deci va trebui „orientat”, îndrumat spre Răsăritul cel de Sus, Hristos, în care va găsi adevărul total. „Predicați doctrina... Dumnezeului mântuitor!.. Faceți familiare, prin predicile voastre — Spune Pius XII — persoana și pilda Omului-Dumnezeu, pentruca viața religioasă a singuraticilor să svâcnească și să se desvolte cu divină frăgezime în relația și unirea personală cu Isus Hristos. Predicați misterele credinței; predicați adevărul în puritatea și integritatea sa, până în ultimele sale consecințe morale și sociale...” (Discursul Sf. Părinte către clerul din Roma, în Paresimi, 1940).

Preotul trebuie să fie, deci, un predicator, un *Crainic al Adevărului*, pretutindeni. Pentru aceasta însă va trebui să fie stăpân pe cunoștințele filosofiei creștine și pe cele teologice în toată complexitatea lor. Nu o cunoaștere pur sculativă, rece și seacă, ci o cunoaștere vie, care să devină sevă de viață, trăire lăuntrică (Discursul ținut în 24 Iunie 1939 în fața a cinci mii de clerici, cu superiorii și profesorii lor).

Pătruns de adevărul viu al lui Hristos și cunoscând sufletele cărora se adresează, preotul trebuie „să instruiască pe credincioși în gândirea creștină, să înnoiască omul întru, urmarea și imitarea lui Hristos, să-l lărgească drumul, totdeauna strâmt, spre împărăția cerurilor și să facă lumea într'adevăr creștină”.

Adevărul creștin va fi prezentat astfel, încât omul modern „să-l înțeleagă bine și să-l guste”.

Aceasta impune preotului cunoașterea mentalității veacului XX, precum și a Literaturii, deși vestitorul Evangheliei nu trebuie să se limiteze la eleganța formei, ci să împartă sufletelor substanța adevărului celui viu. „Predicați cu simplitate, având în vedere sensul practic, care ajunge la minte și devine călăuză a spiritului. Nu vorbăria scilpitoare și meșteșugită câștigă, mai ales astăzi, sufletele, ci cuvântul convins, care pleacă dela inimă și merge la inimă”.

2. Omul nostru e prea închis în celula rece a egoismului, e prea încatușat de „eul” său, și nu va putea spune „noi” decât dacă va fi cuprins de focul iubirii lui Hristos.

Preotul va fi, deci, *Apostol al iubirii lui Hristos*. Dar fiindcă iubirea nu o poți da, dacă nu o ai „preotul trebuie să s'aprindă el însuși de iubirea lui Hristos, prin unirea cu El în rugăciune și sacrificiu. Am zis prin rugăciune — continuă Papa — pentruca, de Ne cereți care a fost cuvântul de ordine dat tuturor preoților Bisericii Catolice, la începutul Pontificatului nostru, răspundem: Rugați-vă, rugați-vă tot mai mult și mai arzător.

Prin unire cu El în sacrificiu: în sacrificiul Euharistic. Nu numai în Sacrificiul Euharistic, ci împreună și în jertuirea de sine. Știți că unul din efectele Sf. Euharistii e ca, acela care asistă la Sf. Liturghie, sau primește Sf. Cuminecătură, să fie dăruit cu o putere specială de sacrificiu și abnegație”.

Trăind în intimitatea lui Hristos, împărțându-se prin Sf. Taine din viața Preotului veșnic, preotul va arde de aceeași iubire față de suflete, de care a fost și este înflăcărată Preasfânta Inimă a lui Isus. Va fi apostol al iubirii lui Hristos, și se va folosi de toate mijloacele pe care o iubire divină le știe găsi în cele mai variate împrejurări.

Om al Rugăciunii, prieten al lui Isus Hristos, dar și Ambasador al Regelui Iubirii, preotul adevărat se va nizuși să aprindă în sufletul omului modern flacăra iubirii lui Hristos, pe care o va alimenta încontinuu, prin administrarea Sfintelor Taine cât mai des. „Prin urmare voi toți — Spune Pius XII adresându-se tuturor preoților — să slujiți cu pietate plină de bunăcuviință Sfintele Taine, ferindu-vă cu toată grija ca nu cumva Sfintele rândueli bisericesti, așa zicând, să se usuze în mâinile preotului. Fără îndoială că nu depinde de vrednicia personală a slujitorului efectul esențial al Sacramentelor... Dar pentru a stimula pe credincioși să se apropie de aceste izvoare suprafirești și pentru a-i dispune la primirea harului, trebuie să țineți de a voastră datorie să slujiți Sf. Liturghie și să administrați Sf. Taine cu acel adânc respect, și cu aceea reverință conștientă, cu aceea pietate lăuntrică, cari fac sfintele slujbe tot atâtea pilde și îndemn spre devoțiune”.

Apoi știind, ca nimeni altul, că relele ce bântue și pustiesc din suflete vraga vieții divine, nu pot fi desrădăcinate decât prin cercetarea deasă a scaunului mărturisirii,

Pius XII îndeamnă preoțimea la împlinirea conștiințioasă a acestei datorii. „Fiți gata și generoși întru a întinde această scândură de scăpare celor ce călătoresc pe marea înviforată a vieții. Insistați (asupra pocăinței prin spovedanie) cu zel special și plin de devotament; stăruți stând în acel dumnezeesc tribunal de acuzare, câință și iertare, ca judecători cari nutresc în pieptul lor o inimă de părinte și de prieten, de medic și de măestru“.

Astfel înțelege Pius XII misiunea Preoțimii în secolul XX. „Voi sunteți lumina lumii“ (Mat., 5. 14) — strigă și Vicarul lui Hristos. — „Lumina strălucește, soarele încălzește. Iată, deci, rostul vostru, iată programul Preoției catolice: să fi un soare supranatural, care, cu adevărul lui Hristos, să luminezi mintea oamenilor, iar cu Iubirea lui Hristos să le înflăcărezi inima“.

În lumina acestor grăitoare cuvinte papale, ne dăm și noi seama de ce Card. Pacelli, înainte de-a deveni Papa Pius XII, doria cu inimă arzătoare, să-i fie încredințată o dieceză, în care să fie Preot al lui Hristos, prin vestirea adevărului și prin mistuirea pe Rugul iubirii lui Hristos.

Aurel Leluțiu.

Adevărata noblețe a creștinului.

„Dumnezeu, care în mod minunat a creat demnitatea persoanei omenești, și în mod mult mai minunat, a restabilit-o, ne-a împărțit de dumnezeirea Fiului Său, Isus Hristos, care s'a dimis să se facă părtaș omenirii noastre: iată adevărata și cea mai înaltă demnitate a sufletului nostru; iată nobleța Creștinului; iată nobleța fiecărui care trăiește în statul grației sfințitoare.“

Dar ce este grația sfințitoare? E acea candidă haină care, la sacrul izvor al botuzului, pe cei născuți prin apă și prin Spiritul Sfânt, ne-a cuprins și ne-a făcut fiii lui Dumnezeu; haină, din care emană și scânteiază perlele credinței, speranței și iubirei; acelei iubiri, care e regina și paznica nu numai a grației însași, dar a tuturor virtuților și darurilor care o însoțesc.

Conservați, cu toții, și apărați această noblețe și această grație ce justifică și sfințește. E o noblețe care nu se trage dela sângele, sau mărirea strămoșilor și a părinților, ci vine dela pătimirea și sângele lui Hristos, în a cărui undă înroșită își înalbesc îmbrăcămintea martirii și fericirii din cer. Păziți această tainică haină contra tuturor dușmanilor care o pândesc și o atacă dinăuntru și din afara voastră, în umbră și în lumină, la toți pașii veselei și nevinovatei voastre cărări“. (Din discursul ținut în 2 Nov. 1941 tinerilor din Acțiunea Catolică Italiană).

Lauda căsătoriei creștine

Cea dintâi comunitate de viață prin care omul își începe existența pământească, este familia, instituție juridico-morală care corespunde necesității lui afective și reproductive. În ea soții își găsesc complectarea și desăvârșirea naturii lor atât de deosebită; în ea Statul își are principiul conviețuirii civile; dela ea Biserica așteaptă înmulțirea fiilor care să mărească pe Tatăl ceresc.

Importanța familiei pentru individ și societate este imensă. De aceea Biserica — sentinelă veșnic trează pentru a asigura demnitatea și libertatea omului în drepturile lui

naturale, precum și scopul ținut de Dumnezeu atunci când a făcut omului ajutor asemenea lui și i-a poruncit să crească și să se înmulțească — și-a ridicat glasul și a apărat întotdeauna demnitatea și sacramentalitatea căsătoriei. Pius XII, în fața atâtor erori ce ținesc distrugerea familiei, chiar în acest scurt timp de pontificat, nu putea uita problema căsătoriei, vestind lumii cu insistență și autoritate, doctrina Bisericii, pe care o expuseră și înaintașii săi, mai ales Pius XI, în enciclica *Casti Connubii*, din 31 Decembrie 1930, și Leon XIII, în enciclica *Arcanum divinae sapientiae*, din 10 Februarie 1880.

Papa actual, cu mințea-i cuprinzătoare, fixează și pătrunde orice lature a problemei căsătoriei. Se bazează pe doctrina tradițională, cunoaște noile curente teologice referitoare la esența căsătoriei, ține seama de rezultatele științei moderne, ale psihiatriei și fiziologiei, și nu uită nici laturea juridică a contractului conjugal. Astfel, sfaturile date de el, fie oamenilor competenți să judece cazurile când legătura căsătoriei este atacată, fie soților ce trebuie să simtă demnitatea și datoriile izvorâte din această legătură, sunt căi luminoase ce conduc această instituție naturală, — focar de unde iradiază viața, — la cele mai înalte culmi spre care ochii tuturor să se îndrepte cu respect, și de unde să răsară asupra omenirii binefacerile pe care azi lumea nu le are.

Azi, când căsătoria e atât de mult dejosită și batjocorită, să nu ne mire faptul, că Papa revine cu insistență în discursurile lui asupra acestei probleme de fundamentală importanță pentru sfințirea individului și prosperarea națiunilor. Chiar dela începutul pontificatului său, Pius XII sesizează „primejdiile care, din pricina scăderii și desființării pe nesimțite a depturilor familiei, nasc teamă pentru timpul de față și pentru viitor“. Ca urmare, spune: „În conștiința datoriei ce Ne impune slujba Noastră apostolică, apărăm aceste drepturi cu sfințenie și tărie“. (Summi Pontificatus). De aceea, în orice ocazie ce i-se îmbeie, el vorbește despre familia bazată pe legile naturii și ale Bisericii; familia creștină. Mai ales dese audiențe ale tinerilor căsătoriți sunt binevenite ca Supremul Pontif să dea îndrumări, să explice adevăruri, să facă apostolat sfânt pentru cauza mare a căsătoriei. Ba chiar, aceste audiențe, în timpuri atât de grele, le consideră ca cele mai mari mângâietii, care transpun pe Supremul Pastor, apăsător de griji și responsabilități, „într-o atmosferă mai senină“, și-l fac să se simtă mai mult Părinte, care primește pe fiii săi, și în mijlocul mănunchiurilor lor să-și deschidă liber inima. — Chiar celor 5000 de persoane primite în audiență în ziua de 29 Aprilie a. c., n'a găsit să le vorbească ceva mai potrivit decât proslăvind măreția căsătoriei creștine catolice, cea mai validă bază pentru păstrarea demnității omenești.

După ce a indicat un model pentru căsătoriile creștine: familia din Nazaret, spre care oamenii să-și îndrepte privirile și să contempleze „acest spectacol de minunății și de adorare pentru toate ierarhiile îngerești“, pare că, până acum, două sunt laturile asupra cărora îndemnul Papii s'a repetat mai des, și anume: datorințele pe care soții le au unul față de altul și demnitatea legăturii lor.

Datorința asupra căreia Sfântul Părinte revine în două mari discursuri este *ajutorul împrumutat* pe care trebuie să și-l dea soții, căci deosebirile morfologice și fiziologice

specifică și diverzitatea ocupațiilor lor. Astfel, în societatea familiară bărbatul este capul femeii și de obicei o întrece în tărie și vigoare. Aceasta însă „nu o umilește, deși adesea se ocupă cu lucruri ce par ușoare; ea săvârșește lucrări mari și puternice prin responsabilitatea ei de a câștiga o stare fericită în familie și de a merita recunoștința soțului“. Dar și ele sfătuit să lucreze acasă, căci acest lucru în loc să fie cumva degradator pentru bărbați, „e o participare la grija pe care o are soția adesea supraincercată de muncă și preocupări“. Mai ales ajutorul e datoric când „în viața familiară vin greutățile, momente ce amestecă bucurii și dureri“. Acestea nu lipsesc din nici o căsnicie, și de aceea căsătoria e ca un jug. Dar pentru creștini, „e un jug de har, marea taină a căsătoriei, care în fața preotului și altarului lui Hristos unește pe soți într-o viață în doi, cu o legătură de nedeslegat, pentru ca aici pe pământ împreună să trăiască și unul pe altul să se ajute, unindu-și puterile pentru a susține greutățile familiei, a copiilor și a educării lor“. — Despre felul cum trebuie să se ajute soții în aceste greutăți, Sfântul Părinte vorbește cu multă claritate, mulțimii adunate în Sala Binocuvântării în ziua de 19 Martie 1942.

Dar mai ales cei căsătoriți să se ajute în marea datorie de a educa creștinește copiii, lucru pe care nimeni nu-l poate suplini și care e plin de mari responsabilități.

Bazele ce fac posibil acest împrumutat ajutor sunt: sinceritatea și iubirea. De aceea, în 13 Noembrie 1941, Papa îndeamnă pe cei adunați să-i asculte cuvântul, să aibe inimă deschisă, căci aceasta „este fericirea în viața comună a soților, pe când o inimă închisă alungă bucuria și pacea“. Sinceritatea e semnul singurei inimi ce trebuie să bată în sânul familiei.

Mai ales, soții vor ajunge să se ajute fără calcule și desinteresat, dacă se vor iubi așa după cum Hristos însuși a iubit Biserica Sa. De aceea, în audiența din 30 Ian. 1941, numeroasei asistențe de tinere perechi adunate în Sala Ducală, le pune înaintea ochilor sfaturile, îndrumările, paginile vii pe care Sf. Francisc de Sales le-a scris ca un părinte, învățător și prieten pentru cei căsătoriți în „Filoteia“, insistând mai cu seamă asupra dragostei de tot sfinte, de tot sacre, de tot divine ce trebuie să lege pe soți, căci din ea naște reciproca încredere care este „ramul de oliv al veșnicei păci în viața conjugală“.

Dar ceea ce e exaltat mai cu căldură în cuvântul avântat al lui Pius XII., este demnitatea căsătoriei creștine. Și cum să nu fie lucru mare și vrednic de toată cinstea căsătoria menită să aprindă în lume viața? Insuși Domnul Hristos i-a dat o deosebită atenție, ridicându-o dintre lucrurile naturale ca să facă din ea un sacrament și astfel să o așeze în rang între Creator și creaturi, alături de preoție.

„A fonda o familie nu înseamnă numai să trăiești pentru tine, să desfășori în tine energiile trupului, facultățile spiritului, calitățile supranaturale ale sufletului; dar înseamnă să înmulțești viața, adică să vrei ca aproape să dai reînvier și să faci a retrăi, cu toată opoziția timpului și a morții“, spunea în 3 Aprilie 1940, multelor sute de tinere perechi care s'au dus să primească peste primăvara vieții lor Binocuvântarea Lui Apostolică. În neprețuitul mister al paternității, prin care nu numai se comunică ființa, dar în această ființă se pune tainica rază a vieții, mirii sunt

introduși prin căsătorie. De aceea sfaturile date în 19 Martie 1941, tind să mențină în soți mereu la înălțime „respectul, frica fiască și încrezătoarea iubire a sentimentului răspunderilor și a măreției oficiului pe care trebuie să-l împlinească”.

Dar căsătoria, mai mult chiar de cât profesiunea călugărească, este și un sacrament care în Biserică, alături de preoție, are un loc deosebit. Aceste două sacramente, dau poporului credincios părinți spirituali ai vieții supranaturale și părinți trupești ai vieții naturale. Ele sunt instituite de Domnul Hristos „pentru a asigura și a perpetua deapururi generarea și regenerarea fiilor lui Dumnezeu”. Ce demnitate primește, deci, căsătoria, din faptul că este un sacrament al Legii Noi, și ce sfântă apare legătura aceasta în vorbele lui Pius XII! „In zidirea templului Bisericii, spunea celor căsătoriți, în 15 Ian. 1941, compusă nu din pietre moarte, ci din suflete ce trăiesc vieată nouă și cerească, voi sunteți aproape precursori spirituali, voi înșivă, preoți ai căminului, ai prunciei și ai copilăriei, cărora trebuie să le arătați cerul... Darurile atât de abundente, primite în taina căsătoriei... ni s'au dat ca sfințire, lumină și ajutor în ministerul nostru trupesc și spiritual”.

Așa înțelege Pius XII, taina pe care Apostolul o numește „mare”. Din felul cald și de înaltă ținută oratorică a vorbirilor sale, precum și din revenirea deasupra aceleiași chestiuni, se vede cum, înaintea tuturor, Papa vrea să fie apostol al demnității familiare. În restabilirea acesteia vede condiția sine qua non a întinderii împărăției lui Hristos pe pământ. Și cum aceasta e ținta doririlor și frământărilor lui, vrea să premeargă cu sfatul și rugăciunea pentru întronarea sfințeniei în familii.

El cel dintâi, ca noi să-l urmăm în această măreață operă.

Eugen Popa

Comemorarea lui Galilei. Anul acesta s'a comemorat în toate țările civilizate — în cadrul permis de evenimentele în curs — tricentenarul morții lui *Galileo Galilei*, fondatorul științelor experimentale în Italia, inventatorul termometrului și al balanței hidrostatice, constructorul primei lunete astronomice, etc.

Dascăli fără scrupule de conștiință, căutând să facă în manualele lor școlare nu istorie ci roman senzațional, au făcut di Galilei o victimă a Inchiziției. Au spus că Galilei a fost torturat în mod îngrozitor de către închizitori pentru că a îndrăznit să-și susțină sistemul său de rotație a pământului în jurul axei sale și în jurul soarelui.

Torturarea lui Galilei este un simplu basm născocit de protestanți și de libercegetători cu gândul de a micșora prestigiul Bisericii în ochii lumii științifice. Biserica n'a condamnat niciodată sistemul de rotație a pământului propovăduit de Galilei. Doară cu cincizeci de ani mai înainte, sistemul a fost propovăduit de un bisericăn, de canonicul polonez *Copernic*, și Biserica n'a osândit pe *Copernic*, ci dimpotrivă prin *Papa Paul al III-lea* a încurajat pe savant. Și de ce să fi condamnat pe Galilei pentru sistemul său care nu era decât o ipoteză și care, după vorba lui *La Place*, tot ipoteză va rămâne, poate, până la capetul lumii: „Ce système n'est pas prouvé et ne le sera probablement jamais!”

Galilei a fost liber să-și susțină sistemul, după cum liber a fost și *Copernic* și alții. Ceea ce a greșit însă Galilei a fost faptul că a încercat să explice anumite texte din

Figură de apostol

Pius XII nu și-a început apostolatul când a fost ales Papă. Nici când a fost creat cardinal. Nici când a fost consacrat Episcop, nici când a fost hirotonit preot. Ci conștiința apostolatului o avusese din fragedă copilărie, crescând astfel în el deodată cu vârsta și înțelepciunea și dorul de apostolat, râvna de a adăpa cu apă vie toate sufletele însetate din lumea aceasta.

În *Pius XII* găsim elevul apostol. Tânărul *Pacelli* era un adevărat cooperador al profesorilor în slujba educației; era un element de ordine, dornic de a-și perfecționa cât mai bine însușirile cu cari Creatorul îl înzestrase. În școală era bucuria dascălilor și încurajarea colegilor; pâinea de toate zilele îi era studiul profund și serios, împreună cu meditațiile de viață spirituală, lăsând ca Mântuitorul, prin formatorii săi, să cioplească acel bloc creat de Dumnezeu, până ce va ajunge la adevărata perfecțiune. N'a căutat să conducă, ci s'a lăsat condus pentru ca la timpul său să devină supremul conducător.

În *Pius XII* găsim pe profesorul apostol. Călit la școala disciplinei ce i s'a impus când era elev, a avut tot dreptul și toate calitățile de a forma pe alții. După cum înainte a fost elevul care știa să asculte, acum a devenit dascălul care știa să poruncească. Școalele din Roma care au avut fericirea de a-l număra printre făuritorii de suflete, îi poartă cea mai sfântă amintire. Profesorul *Pacelli* era iubit de toți elevii. Orele lui treceau pe neobservate, iar elevii rămăneau cu regrete în suflete că prof. *Pacelli* pleacă din mijlocul lor. Secretul? Viața lui interioară, sfințenia vieții, viața intelectuală desăvârșită, și bunătatea sa nemărginită. Nu se ducea niciodată la școală fără ca în prealabil să se fi rugat la sf. liturghie și la orele canonice pentru elevii săi. Catedra pentru el era un altar, pe care trebuia să frângă știința divină și s'o distribue celor mici.

În *Pius XII* găsim pe diplomatul apostol. Ca Nunțiu apostolic în Germania, a fost prudența intrupată și încurajarea credincioșilor la răspântii. De aceea și erau obișnuiți să spună despre reprezentantul Papal; „*Non nuntius sed angelus*”. La Congresele Euharistice a ridicat foarte mult prestigiul pontificatului roman, dar a contribuit mai ales la preamărirea lui Dumnezeu în așa măsură, încât cineva s'a exprimat, că trimisul papal e o mi-

sfânta Scriptură după sistemul său, să îndoaie Scriptura după ipoteza sa; pentru aceasta a fost osândit. Vorba Mgr-ului *Gibier*, savantul episcop de *Versailles*: Galilei a fost osândit nu pentru că a fost bun astronom, ci pentru că a fost exeget rău. (*Objections contemporaines contre l'Église*, v. II. p. 210).

Și în realitate, la ce a fost condamnat Galilei? Condamnarea lui Galilei se reduce la un arest de șase luni de zile în palatul arhiepiscopului *Piccolomini*, unde s'a bucurat de o largă ospitalitate. De altcând Galilei și-a recunoscut greșala și s'a pocăit.

În ce privește povestea după care Galilei ar fi bătut cu piciorul în pământ în fața judecătorilor săi bisericăști, și ar fi zis: „E pur si muove” — și totuși se mișcă, azi nu o mai susțin decât mășgălitorii de foiletoane și oamenii fără un pic de scaun la cap. (*Ioan Vultur*).

nunată sinteză a împărăției lui Dumnezeu pe pământ.

În *Pius XII* găsim pe secretarul de Stat Apostol. Aceasta o dovedește însuși faptul că, deși secretar, fu ales Papă. Dacă în calitate de secretar ar fi fost bădăran, neînțelegător, îngâmfat, cu siguranță Cardinalii nu și-ar fi oprit privirea asupra acestei persoane, ci din contră ar fi căutat să scape cât mai repede de ea. Dar, Cardinalul *Pacelli*, era de o gentileță și de o înțelegere ce desarma și pe cei mai aprigi dușmani. Nu odată am auzit, la Roma, persoane cari, cerând să li se facă ceva favoruri, deși au fost respinși, erau încântați peste măsură pentru faptul că au profitat mai mult din refuzul acela, ori mai bine zis pentru ocazia fericită de a fi putut vedea cum trebuie să procedezi când nu poți îndeplini cererea cuiva. *Pius al XI* se simțea totdeauna fericit și încurajat când se gândea că la conducerea Bisericii, alături de el, se află secretarul de Stat, cardinalul *Pacelli*, apostolul neobosit în chestiuni diplomatice ca și în oratorie, la lucru ca și la rugăciune, în Roma ca și în afară.

În *Pius XII* găsim pe Papa cu adevărat suflet de apostol. În acest sens *Pius XII* e un potir plin de viață divină până la exuberanță — iar activitatea pe care o defășoară azi în lume e revărsarea acelei exuberanțe asupra sufletelor. Ce este oratoria lui *Pius XII* decât o continuă rouă binefăcătoare, ce cade în sufletele care-L ascultă? Conștiu de porunca divină: „Învățați”, caută, și nu pierde nici un prilej, de a vorbi tineretului, tinerilor căsătoriți, familiilor creștine, seminariștilor, preoților și episcopilor, națiunilor învrăjbite, celor mici și celor mari deopotrivă. Discursurile Sale, editate în câteva volume, vor străbate veacurile de rând și vor învăța posteritatea cât e de frumos a preamări pe Dumnezeu. Ce sunt suferințele lui *Pius XII*, decât încurajarea fiilor, de pe întreg rotogolul pământului, cari se resemnează în năcazurile lor, văzând atitudinea neclintită a Tatălui în fața loviturilor ce le primește din partea celor fără de Dumnezeu. — În timp ce ceremonierii papali, îl îmbrăcau cu reverenda albă după alegere gândindu-se la greutatea pe cari le va întâmpina în pontificatul său, stătea cu mâinile împreunate și rostea necontenit „*Miserere mei Deus. Miluește-mă pe mine Dumnezeule!*” Iar la câteva săptămâni după încoronare — îmi spusese odată Maestrul de cameră, *E. Sa Mons. Alborio Mella* — că l-a găsit într-o noapte dormind pe padiment, spunând că se mortifică pentru cei cari dorm pe prea multe perini și n'au altă preocupare decât cum să trimită tineretul pe front, unde nu va avea alt pat, decât patul armelor. — Ce este exactitatea lui *Pius XII* în toate lucrurile, decât un alt canal prin care viața divină se revărsa asupra celor cari niciodată nu trebuie să aștepte după el? Dacă anunță că slujba dela *San Pietro* începe la orele 9 și 2 minute, *Pius al XII* la acea oră intră în *Basilică*; dacă o audiență e anunțată la orele 10, trebuie să fii precis, altfel ajungi în situația să te aștepte Papa pe tine. Ce este pietatea lui *Pius XII* decât un alt pârâiaș prin care viața supranaturală prinde teren în sufletele care-L văd și-L privesc în atitudine de rugăciune? Când vorbește despre pietatea clerului, și despre mijloacele prin care se cimentează, când exaltă curățenia tinerilor, când preamărește credința, iubirea bunătatea și

datoria de a face apostolat, toți care-L ascultă au senzația că Pius XII practică din plin ceea ce spune.

Astăzi Pius XII ne cere tuturor să fim apostoli în ambientul în care lucrăm; să sfințim biserica, să sfințim școala, să sfințim atelierul, să sfințim drumurile ce ce le străbatem, pentru ca Isus Hristos să fie glorificat. Să lucreze preoții pentru venirea împărăției lui Dumnezeu pe pământ, dar să nu lipsească nici apostolatul mirenilor despre care în enciclica „*Summi Pontificatus*” scrie:

„Suntem cuprinși de o nespusă mângâiere, de cerească bucurie, și zilnic aducem fierbinte mulțumită bunului Dumnezeu, văzând, în toate părțile lumii catolice luminoase și strălucite pilde de strădanii creștinești, care înfrutând cu curaj toate greutățile vremii, se silesc în chip vrednic de laudă la dobândirea sfințeniei proprii, — lucrul cel dintâi și cel mai de preț — cât și la răspândirea împărăției lui Dumnezeu prin intensificarea apostolatului. Congreșele euharistice introduse pretutindena cu atâta grijă și stăruință de Înaintașii Noștri, apoi conlucrarea mirenilor formați în rândurile Acțiunii Catolice pentru marea lor chemare și datorie, sunt izvoare de haruri și virtuți deosebit de îmbelșugate. Mai ales în zilele noastre, când sporesc amenințările și tot mai mari sunt nevoile, când numele de creștin zi de zi e atăcat tot mai înverșunat de cei necredincioși, ele sunt atât de însemnate și folositoare, încât nu pot fi pretuite îndeajuns.

Astăzi mai ales când, din nenorocire, sunt preoți mai puțini decât cere trebuința, și se potrivesc iarăși cuvintele Mântuitorului: „*Secerișul e mult, dar lucrătorii sunt puțini*” (Mt. 9, 37; Lc. 10, 2), ajutorul organizat, dat de mireni ierarhiei bisericești în măsură tot mai mare, cu arzătoare râvnă și nobil devotament, e pentru preoțime nespus de prețios, îndreptățind nădejile cele mai frumoase. Rugăciunile făcute de Biserică la Domnul secerișului, să trimită lucrători la secerișul său (cf. Mt. 9, 39; Lc. 19, 2), par ascultate potrivit nevoilor timpului; și anume, strădania preoților, adeseori slabă și nerodnică, este înlocuită și întregită azi în chipul cel mai norocos cu puțință. Sprintene cete de bărbați și de femei, de băieți și de fete, ascultând glasul Păstorului Suprem, și urmând fiecare îndrumările episcopului său, se dedică cu tot sufletul, cu înflăcărată râvnă, lucrărilor apostolatului, încât mulțimile poporului care au rătăcit din calea lui Hristos, în sfârșit, vor reveni la El. Primească, așa dar, aceștia, în acest ceas atât de însemnat pentru Biserică și omenire, părinteasca Noastră salutare, călduroasele noastre mulțumiri, nădejile Noastre pline de încredere. Urmând bucuros și cu drag steagul împăratului Hristos, dedicându-se Aceștia pe sine înșiși, munca și viața lor, ei pot spune despre sine cu drept cuvânt vorba Psalmistului (45, 2): „*Aduc lucrarea mea în fața Regelui*”. Ei se silesc, doar, nu numai prin rugăciune, ci și prin muncă neobosită, să vie împărăția lui Dumnezeu. Această colaborare a mirenilor cu slujitorii altarelor găsește, în toate clasele și categoriile de nu se poate mai nobilă, mai frumoasă, mai plină de mângâieri. Această muncă apostolică, săvârșită în spiritul și după îndrumările Bisericii, consacră pe mireni ca ajutoare ale lui Hristos, după cum așa de strălucit tâlcuiește S. Augustin: „*Fraților, când auziți pe Domnul grăind: Unde sunt eu, acolo e și slujitorul meu, nu vă gândiți numai la vlădicii*

și clericii cei buni. Slujiți și voi, în felul vostru, lui Hristos, trăind cinstit, dând pomană, propovăduind numele și învățătura lui cui puteți, încât fiecare, chiar și tatăl de familie, să știe că pe acest titlu e dator familiei sale cu iubire părintească. Pentru Hristos cetățeni energii din cele mai prețioase, chemate la o slujbă și pentru viața de veci, pe toți să-i îndemne, să-i învețe, să-i însuflețească, să-i certe, să le arete bunăvoință, să-i aducă la ascultare; în chipul acesta, în casa lui, el va săvârși slujbă bisericească și oarecum vlădică; slujind lui Hristos, pentru ca în veci să fie cu El” (In Ev. Ioa. tract. 51, n. 13).

Așa grăiește potirul plin de viață divină; așa vede îndreptarea lumii acela care judecă toate faptele *sub specie aeternitatis*, acela care, chiar și după înfățișarea fizică, întrunește calitățile unui suflet de apostol; e figura de ascet care suportă în momentul de față, necazurile și greutățile întregului glob locuit de muritori. El vrea să convingă lumea preocupată de bunuri materiale că scopul Bisericii e ca, folosind bine lucrurile trecătoare, să ne asigurăm viața viitoare, după cum zice Dante Alighieri: „*Mireasa lui Hristos n'a fost crescută cu — al meu sânge, cu al lui Lin și al lui Cleto, spre — a strânge aur de pe urma ei, ci întru dobândirea acestei bucuroase vieți*” (Parad. 27, 40—43).

Fă-ne Doamne, pe toți, apostoli după dorința lui Pius XII.

Alexandru Todea

Știri mărunte

Praznic rar, la Beiuș. E vorba de 20 ani, împliniți, în 3 Mai c., de când, Exc. S. Dr. Valeriu Traian Frențiu, păstorește Eparhia de Oradea. Evenimentul acesta rar în istoria Bisericii noastre din părțile Bihorului, a fost sărbătorit în acea zi, la Beiuș, prin o liturgie arhierască, la care s'au spovedit și cuminecat mulți credincioși. După aceea, la reședința episcopicească, clerul și instituturile de cultură, prin cuvântul cald al Păr. canonic Tămăianu, au exprimat felicitări, scoțând în evidență „munca dâră și temeinică, ce a desfășurat-o, cel sărbătorit, în cei 20 de ani, de când are în grija mântuirii, credincioșii din părțile Bihorului și Sălajului”. Și cel sărbătorit s'a achitat demn de misiunea încredințată în două decenii de viață apostolică ce a desfășurat-o în Eparhia Orăzii-Mari, prin acea că a clădit, biserici, instituții de cultură bogat lărgite, altele din nou zidite, prin ridicarea vieții religioase și morale în lungul și latul Eparhiei, dar mai ales prin adâncirea cultului euharistic, tipărirea cărților de teologie, prin acțiune misionară, prin pilda vieții și prin jertfă. Mulțumind, Excelența Sa a ținut să declare: „Ceea ce am făcut în cele două decenii de muncă, e numai datoria față de Biserică și Neamul Românesc”. Așa știe să se încadreze în șirul marilor vlădici, cari s'au perindat în scaunul istoriceii eparhii de Oradea. Dela mărețul act au lipsit cei ce au ajuns în robie streină. La acest popas însemnat în istoria Bisericii unite, rugăm pe Cel Atotputernic ca, pe Excelența Sa, să-l dăruiască cu mulți ani, în pace, întreg, sănătos, drept îndreptând cuvântul adevăratului. (Nicolae Cristea).

Sinod vicarial. Anul acesta sinodul vicariatului *Hafeg* s'a ținut în ziua de 16 Aprilie, la *Fărăcadinul de sus*, cu participarea preoțimeii din vicariat în număr aproape complet. După sfânta liturgie, slujită de păr. vicar Romul R. Stoica în sobor de preoți (predică păr. Aurel Aron din Silivașul de sus și își fac prima cuminecare 30 de elevi și eleve dela școala primară), sinodul a fost deschis, printr'un avântat cuvânt ocazional al păr. vicar. În cadrele sinodului a celit apoi păr. *Gavril Corotescu* disertația sa despre „Indisolubilitatea căsătoriei”, iar Preacuv. P. *Gheorghe Fireza S. I.* a conferențiat despre „Sfârșitul lumii”. S'a desbătut chestia finerii târgurilor în zilele de Dumineci, și s'a hotărât să se ceară protestare energică pe cale ierarhică, la guvern, împotriva acestei păgânități.

Purtând faima României. Prof. univ. român d. Alex. Borza, a fost invitat de universitățile din Geneva și Lausanne (Elveția) să țină mai multe conferințe despre flora și protecția naturii în România. Răspunzând acestei chemări d. Borza s'a și dus, unde era dorit și așteptat. Decanul facultății de științe l-a prezentat publicului ca pe unul care „este cunoscut de savanții lumii întregi, opera sa fiind considerabilă, iar însușirile sale de botanist remarcabile”.

Noul primate al Spaniei. În locul regretatului Cardinal Gomà, arhiepiscop al Toledo-ului și primate al Spaniei, a fost numit arhiepiscop al acestui vechiu oraș Exc. Sa Enrico Play Deniel, fost episcop de Salamanca. Noul primate, care e un mare animator al Acțiunii catolice în Spania și restauratorul vechei universități din Salamanca și-a luat deja noul post în primire.

Misiuni poporale. Reuniunea Diecezană de Misiuni a Lugoșului a aranjat, în Paresimile acestui an, sfinte misiuni poporale la Spini, vestitori ai cu vântului fiind păr. Dr. Teodor Voștinariu și Ioan Vezoe. S'au înregistrat 184 apropieri de Sf. Taine. La *Boesig*, vreme de 8 zile, a săvârșit apostolie misionară păr. *Iosif Vezoe*, ajutat de păr. *Petru Văntu*, preotul local. S'au mărturisit și cuminecat 430 persoane. — La *Aninoasa* misionar a fost păr. *Ioan Ploșcaru*, ajutat de păr. *Ion Traian*, preotul local. Mărturisiri și cuminecări 406. Cu acest prilej credincioșii noștri mireni de aci, s'au înlocuit la lucr reciproc. (în zilele de sărbătoare), numai să se poartă spovedi. — Lăudat fie Domnul pentru toate!

Locale. Joia viitoare, de praznicul Înălțării Domnului, va predica în catedrală păr. Dr. *Nicolae Lupu*, dela Cancelaria Mitropolitană, iar Duminece-i urmează, a SS. Părinți dela Nicea, va predica păr. *Victor Pop*, canonic mitropolitan.

„Sub umbra alarum tuarum” = Sub umbra (scutului) aripilor tale. Așa se începe o frumoasă rugăciune a Bisericii latine, pentru fugărirea duhurilor necurate cari tulbură pe creștini noaptea. Un preot englez, parodiind această rugăciune, a lăsat și el una: „Rugăciunea aviatorilor bombardieri pe care s'o reciteze credincioșii din neamul și pentru biruința aviației britanice. „*Civilisation Européenne*” din Berlin (3 IV. 42) scrie, indignată de acest lucru, aducând aminte celor cu ruga buclă-cașă, de atacurile nocturne din lunile trecute de aviației anglo-saxone împotriva orașelor germane cărora le-au căzut jertfă bătrâni, femei și copii neînarmați, și au fost dărâmate monumente medievale arhitectonice, cum erau catedralele din Münster, Aachen, Lübeck, și altele.

Dela C. F. R. Incepând cu 1 Maiu a. c., se poartă călători și fără autorizație. Și anume pe toate liniile secundare. Se cere însă autorizație, ca și până acum, pentru liniile principale: București—Cernăuți, București—Brașov—Arad; București—Timișoara, București—Constanța; București—Galați—Tighina, București—Tecuci—Iași—Tighina.

Spania catolică pregătește mari serbări pentru al IV-lea centenar al Sf. Ioan dela Cruce. În fruntea comitetului organizator se află ministrul educației naționale, iar serbările vor fi un omagiu al națiunii spaniole pentru acest mare sfânt. S'a instituit un concurs pentru o biografie a sa, se va face o ediție populară a scrierilor sale, se vor ține numeroase conferințe asupra lui și se va organiza un mare pelerinaj la mormântul său.

† **Basil Moldovanu**, preot II și protopop onorific la Cluj, a trecut la cele veșnice, după grele și îndelungate suferințe, în ziua de 25 Aprilie c., la vârsta de 63 de ani, după 37 de ani de cinstită slujire la altarul Domnului și fericită căsătorie. — Face Domnul parte cu cei aleși ai săi!

† **Pr. Augustin Trif** din Adămuș (Arhidiocesis Lugojului) a adormit în Domnul la 1 Maiu c., în vârstă de 67 de ani, la 43 ani de preoție și după îndelungată viață de duvie. — Odihnească în pace!

† **Pr. Cornel Nicolescu** din Tuștea, (eparhia Lugojului) a trecut la cele veșnice în anul 41 al vieții și 14 al preoției sale cinstite și căsătoriei fericite. — Domnul să-l numere cu dreptii săi!

† **Valentin Tămașu**, preot român unit și țar franciscan (cum aflăm din „*Aurora Franciscană*”), s'a stins din viață într'un sanatoriu din București, în 25 Ianuarie c., în al 5-lea an al preoției sale închinată în întregime Domnului. — Fie-i parte cu cei aleși!